

DRAUGAS

PERIODICALS
August 28, 2003
Vol. XCIV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGPJŪČIO - AUGUST 28, 2003

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-27-03

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 167
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Detroito lietuviška Žiburio mokykla laukia grįžtančių mokinių; rožės lietuvių suartėjimo šventėje Putname.
2 psl.

Jonas Pabedinskas - JAV hegemonija ir priešiškas jai; Ina Bertulytė-Bray - atnaujinta pagalba „šiukšlynų vaikams“.
3 psl.

Tautos fondas, aktyviai remdamas Lietuvos mokyklas, investuoja į Lietuvos ateitį; dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto pasakoja apie mokyklų įdukrinimą.
4 psl.

Vitalijos Pulokienės reportažas iš šokio spektaklio Čikagoje su Lina Bulovaite; ačiū „Draugo“ rėmėjams; Čikagos naujienos.
6 psl.

Sportas

* Ispanijoje pasibaigusių trijų Europos vyrų krepšinio čempionatui besirengiančių komandų turnyro nugalėtoja tapo Lietuvos rinktinė, antadienį 88:70 nugalėjusi Ispanijos komandą.

* 53-ia kartą Prancūzijoje vykusių tradicinių „Grand Prix de Beuvry-La-Forêt“ dviratininkų lenktynių nugalėtoju tapo lietuvis Arūnas Baranauskas.

* Lietuvos krepšinio čempionas Kauno „Žalgirio“ klubas pasirašė naują vienerių metų sutartį su 27 metų 186 cm ūgio žaidėju amerikiečiu Ed Cota.

* Pirmadienį vienoje iš Madrido (Ispanija) klinikų Kauno „Žalgirio“ krepšinio klubo vidurio puolėju Darjušui Lavrinovičiui, patyrusiam kojos sužalojimą liepos pabaigoje Lietuvos rinktinės treniruotėse stovykloje, buvo atlikta kairio kelio operacija. Jos metu paaiškėjo, kad 23 metų 212 cm ūgio krepšininko kelio raištis buvo plyšęs pilnai. Operaciją atliko gydytojas Alfonso del Corralas, kuris anksčiau pats rungtyniavo Madrido „Real“ komandoje kartu su Arvydu Saboniu. Pokalbio su A. Saboniu metu A. del Corralas pasidžiaugė, kad operacija praėjo labai sėkmingai ir patikino, kad D. Lavrinovičius tikrai išbėgs į aikštelę artėjančiame sezone.

Naujausios žinios

* Lietuvos ir Lenkijos prezidentai pritaria popiežiui dėl krikščionybės pamėnimo ES Konstitucijoje.

* Vilniuje pradės veikti žmonėms su negalia pritaikytų autobusų tinklas.

* Pirmąją naujųjų mokslo metų savaitę Lietuvos keliuose vyks saugaus eismo renginiai.

* Kaune ketinama gaminti „Moskovskaja“ ir „Stolichnaja“ degtinę.

Lietuva įteisins savo ginkluotųjų pajėgų statusą Kuwait'e

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (BNS) — Lietuvoje prasidėjo tarpvyriausybinių susitarimų dėl Lietuvos ginkluotųjų pajėgų Kuwait'o teritorijoje statuso tvirtinimo procedūra.

Trečiadienį posėdyje ministrų kabinetas nutarė prašyti prezidentą teikti Seimui patvirtinti minėtąjį susitarimą.

Nutarimo aiškinamajame rašte sakoma, kad, Lietuvai nutarus į JAV vadovaujamą tarp-

tautinę operaciją Persijos įlankos regione nusiųsti iki 10 kovinių gabenimo specialistų, iki 6 karo medikų ir iki 130 Lietuvos karių, jie visi į Iraką atvyksta išvyksta per Kuwait'o teritoriją, o dalis jų lieka tarnauti pačiame Kuwait'e.

Kuwait'o vyriausybė davė leidimą Lietuvos pajėgoms atvykti ir pasilikti savo valstybės teritorijoje, tačiau su sąlyga, kad bus pasirašytas dvišalis su-

sitarimas, reglamentuojantis Lietuvos ginkluotųjų pajėgų statusą Kuwait'o teritorijoje. Susitarimas sudarytas apsieičiant laisvais 2003 metų balandžio 15 dieną.

Pasak aiškinamojo rašto, susitarime apibrėžiama Lietuvos pajėgų sąvoka, nurodomi pajėgų išpareigojimai Kuwait'ui, apibrėžiama teisinė valstybių atsakomybė.

Pagal susitarimą pajėgų na-

riams yra suteikiamos privilegijos bei imunitetai, taikomi administracinio bei techninio personalo darbuotojams pagal 1961 m. Vienos konvenciją dėl diplomatinio santykių.

Susitarime taip pat numatyta, kad Lietuvos pajėgos gali nemokamai naudotis Kuwait'o oro uostais, o vyriausybė gali bet kuriuo metu pareikalauti išvesti iš savo teritorijos Lietuvos pajėgas.

Laikini nesutarimai neturėtų temdyti Lietuvos ir Latvijos santykių

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (BNS) — Buvęs prezidentas Valdas Adamkus interviu Lietuvos radiui trečiadienį, apžvelgdamas savaitę vykusią savo viešnagę Rygoje, teigė, jog laikini nesutarimai neturėtų temdyti ilgalaikių Lietuvos ir Latvijos santykių bei mano, kad abi valstybės galėtų parodyti daugiau lankstumo sprendžiant iškilusias problemas.

Pasak V. Adamkaus, susitikimuose su Latvijos prezidentu Vaira Vyke-Freiberga, užsienio reikalų ministru Sandra Kalniete buvo sutarta, kad valstybių nesutarimai, ypač prekybos srityje, yra tik laikini.

Nukelta į 5 psl.

Virgilijus Alekna — pasaulio lengvosios atletikos pirmenybių čempionas

Paryžius, rugpjūčio 26 d. (BNS) — 31 metų 2000 metų Sydney (Australija) olimpinį žaidynių nugalėtojas disko metikas Virgilijus Alekna pirmą kartą per savo karjerą iškovojo Prancūzijoje vykstančių planetos lengvosios atletikos pirmenybių aukso medalį.

Geriausiu — pirmuoju — bandymu antradienio vakarą finale lietuvis diską nusiųdė 69 m 69 cm.

Per savo karjerą V. Alekna dukart — 1997 ir 2001 metais — yra tapęs pasaulio vicečempionu, o praėjusių metų Europos pirmenybėse iškovojo sidabro medalį.

1998 m. Europos čempionate lietuvis iškovojo bronzos apdovanojimą.

Asmeninis V. Alekno rekordas — 73 m 88 cm, o geriau-

Virgilijus Alekna, Paryžiaus lengvosios atletikos manieze stovintis žiūrovams palydint šiltais plojimai, iškėlė Lietuvos vėliavą. EPA-Elta nuotr.

sias šio sezono rezultatas iki šiol buvo 68 m 95 cm.

Per visą Lietuvos nepriklausomybės istoriją V. Alekna yra pirmasis Lietuvos sportininkas, iškovojęs lengvosios atletikos pasaulio čempionato auksą.

Virgilijui Aleknei Lietuvos

vyriausybė posėdyje trečiadienį nutarė skirti 80,000 litų premiją. 20,000 litų skirta sportininko masažuotojui.

Pasaulio čempionu tapusį V. Alekną telefonu pasveikino dabartinis ir buvęs prezidentai — Rolandas Paksas ir Valdas Adamkus.

Kitamet žadama didinti „biudžetinių“ atlyginimus

Vilnius, rugpjūčio 26 d. (Elta) — Kitamet bus stengiamasi kelti biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimus.

„Matydami Lietuvos ekonomikos augimą, pastebime, kad žmonės kurie dirba, ir intensyviai dirba, tiek biudžetinėse, tiek kitose organizacijose — jų pajamos neauga tokiais tempais kaip bendra valstybės ekonomika. Todėl mūsų interesas, kad kitais metais mes sugebėtume padidinti atlyginimus kai kurių kategorijų žmonėms, ypač gyvenantiems iš biudžeto“, antradienio interviu Lietuvos radiui sakė premjeras Algirdas Brazauskas.

Premjero teigimu, tokių žmonių — mokytojų, gydytojų, kultūros darbuotojų bei valstybės tarnautojų — yra apie 45,000.

Tačiau, anot A. Brazausko, sudarant ateinančių metų biudžetą, svarbiausia bus apsispręsti dėl žemės ūkio finansavimo. Kitamet žemės ūkiui numatyta skirti dukart daugiau pinigų nei šiemet. Šiemet žemdirbių finansavimas iš įvairių šaltinių sudarys apie 700 mln. litų. „Bet pasirodo, kad ir to mažai ir reikalaujama dar daugiau. O dar daugiau įmanoma tik kitų sąskaita“, sakė jis.

Darbo užmokestis per metus išaugs 4.5 procento

Vidutinis mėnesio atlyginimas Lietuvos ūkyje antrąjį šių metų ketvirtį, palyginti su tuo pačiu 2001 metų laikotarpiu, padidėjo 4.5 proc. ir siekė 1,164 litus.

Nukelta į 5 psl.

Švietimo įstaigos galės organizuoti studijas pagal užsienio programas

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (BNS) — Lietuvos vyriausybė nuo šiol gali suteikti leidimą švietimo įstaigoms organizuoti ir vykdyti studijas pagal kitų valstybių aukštųjų mokyklų studijų programas.

Naujoji tvarka numato, kad tokie veiklai yra būtinas vyriausybės leidimas. Viena svarbiausių sąlygų suteikiant tokį leidimą bus kitos valstybės užtikrinimas atsakyti už studijų kokybę, išpareigojimas vykdyti nuolatine jos ekspertizę ir akreditacija. Tuomet išsilavinimas, įgytas tokiose įstaigose, būtų prilyginamas užsienyje įgytam išsilavinimui, o jo pripažinimas vykdomas galiojančių teisės aktų tvarka.

Dokumentas nustato, kad

Nukelta į 5 psl.

čiau šiam atsiskaityti tai padaryti, policininkai įsiveržė į pastatą ir šovė į ginkluotą vyriškį. Antrankiais surinktas sužeistas užpuolikas buvo nuvežtas į policijos nuovadą.

IRAKAS

Bagdadas. Daugiau kaip 1,200 teroristinio tinklo „al Qaeda“ kovotojų prasiskverbė į Iraką pastarosiomis dienomis, teigia Kuwait'o laikraštis „Al-Watan“. Kovotojai, atsivieję iš Afganistano padėti pasipriešinimui Irake, atėjo per sunkiai pereinamą kalnų Irano šiaurėje. Anksčiau Saudi Arabijos laikraštis „Asharq Al-Awsat“, remdamasis Kurdistano patriotinės sąjungos atstovu, rašė, kad po karo apie 3,000 Islamo kovotojų prasiskverbė į Iraką. Kurdų savanoriai sulaukė apie 50 įtariamųjų, tarp jų kelis atvykėlius iš Tuniso, Saudi Arabijos ir Palestinos. Kovotojų išlamistų atvyko į Iraką taip pat per Siriją ir Jordaniją. Laikraštis rašė, jog anksčiau islamistinio tinklo „al Qaeda“ san-

Premjeras Algirdas Brazauskas (kairėje) priėmė pirmą kartą į Lietuvą atvykusį Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos generalinį sekretorių Yoshio Utsumi. Vladimiro Guleviciaus (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (BNS) — Lietuva iki 2015 metų informacijos technologijų srityje turėtų pasiekti Europos Sąjungos ir kitų didelę pažangą žinių visuomenės plėtroje pasiekusių valstybių lygį, trečiadienį Vilniuje prasidėjusiame Pasaulio

informacijos technologijų forumo „WITFOR-Vilnius 2003“ teigė premjeras Algirdas Brazauskas.

Pasak premjero, 2001 metais Lietuvos aukštosios mokyklose informacijos technologijų studijas baigė 680 specialis-

tai ir visam laikui atsikratyti savo branduolinių programos. Diplomatai nevienodai vertina šių derybų eigą. Jose dalyvaujantis Kinijos užsienio reikalų ministras Li Zhaoxing sakė, kad pirmoji derybų Pekine diena buvo sėkminga ir tapo svarbiu žingsniu taikaus Šiaurės Korėjos branduolinės krizės suregulavimo link. Tuo tarpu pasak Rusijos atstovo derybose, užsienio reikalų ministro Aleksandr Losiukov, konsultacijos vyksta sunkiai, nes JAV ir Šiaurės Korėja griežtai laikosi savo nuostatų. Derybose dėl Šiaurės Korėjos branduolinės krizės suregulavimo, be paties Šiaurės Korėjos, dalyvauja Pietų Korėjos, JAV, Rusijos, Japonijos ir Kinijos delegacijos.

JAPONIJA

Tokyo. Kinijoje vykstančiose daugiasalėse derybose dėl Šiaurės Korėjos branduolinės krizės suregulavimo JAV trečiadienį atmetė Šiaurės Korėjos reikalavimą pasirašyti dvišalę nepuolimo sutartį, pranešė Japonijos naujienų agentūra „Kyodo“. Pchenjanas reikalauja, kad Vašingtonas pasirašytų nepuolimo sutartį, tačiau JAV nori, jog pirmiausia Šiaurės Korėja besąlygiškai, garantuo-

ARTIMIEJI RYTAI

Gaza, Gazos Ruožas. Palestinos savivaldos vadovas Yasser Arafat trečiadienį pagragino palestiniečių kovotojų gruputes vel laikyti paliaubų, kuriais jie oficialiai nutraukė praėjusią savaitę, kai Izraelio

Užsienio reikalų ministras neketina atsistatydinti dėl „konsulų skandalo“

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (BNS) — Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis teigia neketinąs atsistatydinti dėl „konsulų skandalo“.

„Darydamas teisingus žingsnius, aš visiškai neketinu atsistatydinti, o ketinu toliau ramiai ir sėkmingai dirbti“, trečiadienį sakė A. Valionis. Taip jis komentavo liberaldemokratų užuominas, jog jam pačiam reikėtų prisiminti asmeninę atsakomybę dėl to, kad diplomatai, kaip numanoma, emė neteisėtą atlygį iš Rusijos ir Baltarusijos turizmo bendrovių už vizų išda-

vimą. Antradienį su ministru Seime susitikę Liberaldemokratų frakcijos atstovai teigė pasigendą ministro ir kitų ministerijos vadovų asmeninės atsakomybės dėl „konsulų skandalo“.

A. Valionis teigia parodęs savo asmeninę atsakomybę, pradėdamas tyrimą ir atstatydamas diplomatus, užsiiminėjusius neteisėta veikla ir dėl to tapusius pažeidžiamais.

Septyni konsuliniai pareigūnai buvo priversti atsistatydinti liepos mėnesį.

Nukelta į 5 psl.

Europos pareigūnai domisi SAPARD lėšų skirstymu

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (BNS) — Lietuvoje viešintys Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) žinovai, atsisakę už Lietuvai skirtos Europos Sąjungos (ES) finansinės paramos kontrolę, domisi, kaip valstybėje įgyvendinami teisės aktai, susiję su sukčiavimo užkardymu.

Susitikę su Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos (FNTT) vadovais, svečiai domėjosi Specialiosios žemės ūkio

ir kaimo plėtros programos (SAPARD) lėšų neteisėto panaudojimo atvejais, FNTT pradėtų iktiesminio tyrimo bylų, susijusių su SAPARD lėšomis, eiga.

Skandalas dėl SAPARD lėšų grobstymo kilo liepos viduryje, kai žiniasklaida pranešė, kad Jonavos rajono Praulių kaimo esančias apleistas fermas įforminę kaip paramos reikalaujantį objektą, sukčiai spėjo pagrobti

Nukelta į 5 psl.

Informacijos technologijų srityje Lietuva pasivys Europą

tų, o 2004 metais tikimasi, kad šios specialybės diplomus gaus 2000 žmonių.

A. Brazausko teigimu, per pastaruosius dešimt metų informacijos technologijomis aktyviai besinaudojančių gyventojų padaugėjo iki 40 procentų. Premjeras taip pat džiaugėsi, kad internetu moka naudotis 24 proc. Lietuvos gyventojų nuo 15 iki 74 metų.

Tris dienas vyksiančiame forumo dalyvauja 676 dalyviai iš 72 pasaulio valstybių, tarp jų — Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU) generalinis sekretorius Yoshio Utsumi, UNESCO generalinio direktoriaus pavaduotojas Abdul Wahed Khan bei didžiausią pasaulio informacijos technologijų bendrovių „Microsoft“, „Cisco systems“, „Oracle“, „Hewlett-Packard“, IBM viceprezidentai ir kitų bendrovių vadovai.

Nukelta į 5 psl.

AUSTRALIJA

Sydney. Kai Marsas praėjusį kartą buvo taip arti Žemės, kaip dabar, mūsų protėviai gyveno urvuose ir gamtos iš akmenų primityvius įrankius. Trečiadienį atokiausiu Australijos bei Japonijos rajonų astrologai mėgėjų ir profesionalai nukreipė savo teleskopus į rytinį dangaus pakraštį, kur po 60,000 metų galima stebėti šio metu itin ryškų Marsą. Apie 10 val. ryto Marsas nuo Žemės buvo vos už 55.76 mln. km — tai mažiausias atstumas tarp šių planetų nuo pat akmenų amžiaus. Plika akimi Marsą buvo galima matyti kaip ryškų mirgantį tašką. Kitos tokios progos reikės laukti 284 metus.

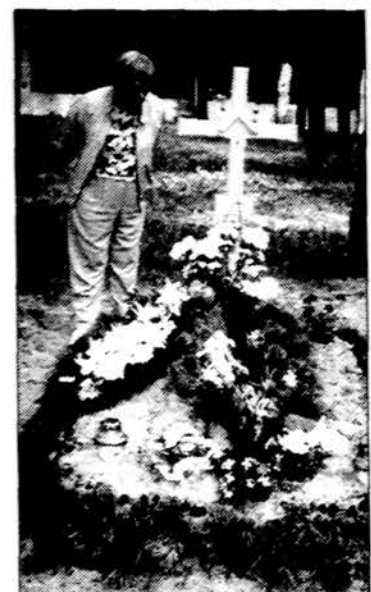
LIETUVIŲ TELKINIAI

PRISIMINKIME TIKRUOSIUS
DAINAVOS STOVYKLOS
ŠEIMININKUS

*Greitai, greitai laikas bėga
Gražių svajonių ir sapnų
Per mišką dainos
nuskambėjo
Ir tiktai girdai aidas jų...*

Taip, Dainavoje dabar tik girdisi aidas jų... Bet kaip ilgai. Dainavos stovykla švartvarkinga. Samdomi darbininkai, atrodo, atlieka savo darbą sąžiningai. Kodėl Dainavoje nebelinksmas? Kadaise ir ežerėlis, buvęs toks mielas, dabar nebeveiliuoja. Vaikščiavim visur Dainavoje, bet niekur nesuradome tos anų laikų nuotaikos. Tik kažko ilgu, kažko gaila... Nesigirdi ir dainų Dainavoje.

O jei staiga pamatytų

R. Ražauskienė prie Dainavos stovyklos įkūrėjo a'ra dr. Adolfo Damušio kapo Petrašiūnų kapinėse.

mėm tikruosius Dainavos šeimininkus ir tokioje buvusių laikų nuotaikoje! Kokia graži svajonė, kuri parodo nors akimiriai anuos gerus, linksmus laikus Dainavoje. Deja, tikrasis šeimininkas, prof. Adolfas Damušis, niekad nebeapsirodys Dainavoje. Jį prigludė amžinam poilsiui Petrašiūnų kapinės Kaune. Šalia vilties prezidento Stasio Lozoraičio, truputį toliau nuo poeto Bernardo Brazdžionio. Jo palaikai tėvynėje, kuriai jis aukoj visą savo gyvenimą. Stengėsi dėl jos laisvės ir išlaikyti tautą gyvą, patriotinę išeivijoje. Del to ir įkūrė Dainavos stovyklą. Pavergtos Lietuvos laike vadintą „Mažoji Lietuva“.

Dainava išaugino ne vieną patriotą Lietuvai ir vadovus stovykloms. Kadaise Jadvygos Damušienės pasakoti žodžiai: „Nors ir toli esantiems, Dainava visada mums rūpėjo ir rūpi. Ji yra mūsų kraujyje gyva, gyva!“

Dainavoje nematyti nieko, kas primintų jų buvimą. Pagaliau ir „Damušio vardo namas“ jau „Baltieji rūmai“. Tas vardas nieko neprimena, ateities kartos gal ir tą spalvą perdažys. Gražinkime namui tikrąjį vardą, tas neleistų jo tikrojo įkūrėjo vardo užmiršti ir tokiu būdu būtų parodoma jam padėka už tokią dovaną lietuvybės išlaikymui svetimoje žemėje gyvenant.

R. Ražauskienė

DETROITO ŽIBURIO MOKYKLOS TĖVELIAI
IR MOKINIAI

Žiburio lituanistinės mokyklos vedėja Vida Pekorienė praneša, kad naujų mokslo metų atidarymas įvyks šeštadienį, rugsėjo mėn. 6 dieną, 9 val. ryto, Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centro saleje. Visi tėveliai ir mokiniai kviečiami rinktis trumpai programėlei ir susipažinimui. Veliau visi eisim į kun. Aloyzo Volskio aukojamas Mišias. Po

Mišių, mokiniai su savo mokytojais eis į savo klases. Pamokos baigsis 1 val. popiet. Laukiam visų buvusių mokinių grįžtant į mokyklą. Taip pat kviečiame naujus mokinius — nuo trijų iki trylikos metų amžiaus, užsiregistruoti iš anksto pas vedėją, Vidą Pekorienę, tel. 734-367-9979.

Iki pasimatymo Žiburio mokykloje!

AŠTUONIASDEŠIMT PENKIOS ROŽES LIETUVIŲ SUSIARTINIMO ŠVENTĖJE

Ne susiartinimo šventei 85! Toli gražu dar ne. Nekalto Prasižėjimo Mergelės Marijos Vargdienių seselių vienuolijai 85! Spalis 1918 m. ją įsteigė pal. Jurgis Matulaitis Lietuvoje. „Neringos“ stovykloms meninės programos vadovė Aldona Lingertaitienė, baigiant meninę programą, netikėtai pakvietė ateiti į „žaliąjį amfiteatrą“ visas seseles, kurios vadovavo ar dirbo kada nors „Neringoje“. Tai buvo joms ir žiūrovams maloni staigmena. Aldona Lingertaitienė, Dainora Kupcinskaitė, Vida Stradienė jas pasveikino, stovyklautoja apdovanojo 85-mis rožėmis ir sugiedojo joms skirtą liaudies giesmę „Sveika Marija, o Motina Dievo“, kurią gegužės mėnesį gieda visa Lietuva. Tai buvo nuostabi programos užsklanda.

Lietuvių susiartinimo šventė ir „Neringos“ stovykla yra seselių dovanos Amerikos lietuviškam jaunimui ir vyresniems, du neatskiriami dalykai. Jau 59-ą kartą stovyklautojai duoda nuotaikingą, aktualią meninę programą, todėl 2003 metų liepos 27 pasirinko „Joninių — Rasos“ šventės, Mindaugo karūnavimo momentus ir entuziastingus šokių bei dainas. Daug kartų „bravo“ nuskambėjo stovyklos meninės programos

vadovei Aldonai Lingertaitienei, jos vyriui Norbertui, muzikui ir kaimo orkestro vadovui Dariui Mockevičiui, šokių ir dainų vadovui Alvydui Alimui, Rimai Pavilionytei — meno mokytojai, žaviai dainininkei ir pranešėjai; Kristinai Vaškeytei ir Dainorai Kupcinskaitėi lumzdeliais grojusioms ir dainavusioms, o gražiam stovyklos jaunimui už žaibiškų šokių pynės ir dainas, būgnininkui kun. A. Gudačiui ir stovyklos komendantui D. Penikui.

Ši programa sutraukia stovyklautojų tėvus, senelius, draugus, todėl nenuostabu, kad, prie jų pridėjus atvykstancius susitikti su draugais, seselių rėmėjus ir gerbėjus, dar vis susidaro tūkstantinė! Gausiai pasirodė ir „trečiabangiai“.

Lietuvių susiartinimo šventė visuomet prasideda iškilmingomis šv. Mišiomis. Mišias koncelebravo: vienuolios kapelionas kun. Vytautas Gedvainis, kun. dr. Zenonas Smilga ir kun. Algis Gudaitis, SJ, „Neringos“ kapelionas. Kun. Vytautas ir kun. Algis „išrašyti“ iš Lietuvos! Kur mūsų šventės, Mindaugo karūnavimo momentus ir entuziastingus šokių bei dainas. Daug kartų „bravo“ nuskambėjo stovyklos meninės programos

Jadvyga Damušienė savo a'ra vyro, prof. Adolfo Damušio kabinete, prie jo archyvinės medžiagos, kuri artimiausiu laiku bus atiduota VDU Išeivijos archyvu.

STANLEY BALZEKAS, JR., SUSITIKO SU TAUTIEČIAIS

Rugpjūčio 3 dieną su Lietuvos Respublikos garbės konsulu Floridoje, Palm Beach Stanley Balzeku, Jr., susitiko šio regiono lietuvių bendruomenės nariai. Gerbiamas svečias nuolat padeda įgyvendinti lietuvių bendruomenės programas Floridoje. Ir šį kartą susirinkę jie aptarė bendruomenės veiklos planus rudenii. Susitikimo proga Rimgailė Zotovienė organizavo pietus.

Stefa Tamoševičienė

Nuotraukoje (iš dešinės į kairę): Kęstutis Miklas, Marius Sodonis, Putrina Sodonis, Stanley Balzekas, Jr., Rimgailė Zotovienė, Alicija Solis ir Henrikas Solis.

FILMAS APIE B. BRAZDŽIONIŲ AUSTRALIJOJE

Lietuvių režisieriaus-dokumentalistų Algirdo Tarvydo filmas „Bernardo Brazdžionio sugrįžimas“ buvo parodytas Australijos lietuvių Sidnėjuje surengtame vieno iškiliausio Lietuvos poetų minėjime. Kaip BNS pranešė, Lietuvos kultūros veikėjams įamžinant A. Tarvydą, B. Brazdžionio gyvenimo ir kūrybos atminimui skirtas vakaras Lietuvių namuose Sidnėjuje vyko liepos pabaigoje.

1997 metais sukurta filme užfiksuoti B. Brazdžionio (1907-2002) apsilankymai jam emociškai svarbiose Lietuvos vietose, skamba jo mintys apie šalies istoriją vingius bei poetinės kūrybos esmę, užfiksuota itin pakili Nepriklausomybės atgavimo atmosfera.

Australijos lietuvių savaitraščio „Mūsų pastogė“ apžvalgininkas šį filmą priskyrė prie jautriausių Atgimimo epochos

kūrinių. Populiariausio išeivijos poeto minėjime taip pat skambėjo B. Brazdžionio eilės bei jų įkvėpta muzika, buvo apžvelgtas jo gyvenimas ir kūryba.

63-ųjų metų dokumentinių filmų režisierius ir operatorius, Lietuvos kinematografininkų, fotomenininkų sąjungos narys A. Tarvydas per 30 kūrybos metų sukūrė daugiau kaip 300 sužetų kino žurnalams, 21 autorinį dokumen-

tinį filmą. Be B. Brazdžionio kinematografinio portreto, A. Tarvydas sukūrė filmų apie lietuviško kino pradininkus, žymią mokslininkę Mariją Gimbutienę, tautodailininkę Moniką Bičiūnienę, poetą Marcelijų Martinaitį, mokslininką Norbertą Vėlių bei kitus.

Australijoje gyvena apie 17,000 lietuvių kilmės žmonių.

(BNS)

PAMALDOS KANADOS
KANKINIŲ
ŠVENTOVĖJE
MIDLANDE

Kas metai tuo pačiu laiku lietuvių organizuoja ekskursiją į šias pamaldas. Prel. E. Putrimas pravedė kryžiaus kelius. Šv. Mišias koncelebravo net devyni kunigai. Kun. V. Meškėnas, studijuojantis Romoje, pasakė šiai šventei pritaikytą pamokslą apie lietuvių kankinius ir jų dvasinį palikimą mums. Su veliavomis dalyvavo Hamiltono, Toronto ir apylinkių lietuviai. Moterys, pasipuošusios tautiniais rūbais, praturtino pamaldas. Giedojimui per Mišias vadovavo muzikė D. Viskontienė. Po Mišių prie lietuvių kryžiaus prel. J. Staškevičius sukalbėjo maldą „Dieve, priimk Lietuvos kankinių kryžiaus aukas“.

Toronto prisikėlimo parapijoje lankosi Lietuvos pranciškonų provincijon istojės italas br. Carlo Bertagnin, OFM ir pranciškonas, vienuolyno viršininkas kun. Paulius Vainėkis, OFM. Abu dalyvavo ir lietuviškose pamaldose Kanados kankinių šventovėje.

I Kanadą atvyksta Jonišio mėgėjų teatras dalyvauti dramos festivalyje. Aktoriai rugsėjo 14 d. aplankys parapiją ir atliks vieną pjesės veiksmą. Taip pat rugsėjo 14 d., sekmadienį, jie giedos per Mišias Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje.

Vysk. P. Baltakiui, OFM, atsiųstydinus iš sielovados lietuviams vadovo pareigų užsienyje, Šventasis tėvas Jonas Paulius II pakėlė kun. E. Putrimą į garbės prelatus ir paskyrė jį vietoj vysk. P. Baltakio, OFM, rūpintis lietuvių sielovados reikalais užsienyje.
Stašys Prakapas

Sukaktuvinėmis rožėmis apdovanotos sesės — Loreta, Bernadeta, Eugenija, Paulė, Laimutė, kartu su stovyklautojais ir vadovais Lietuvių susiartinimo šventėje liepos 27 d., švenčiant vienuolių 85-ąjį gimtadienį.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Maziindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesijunčiame. Prie pavarės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausios redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: administracija@draugas.org

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

DR. TOMAS ZUBINAS

DANTŲ GYDYTOJAS

4560 W. 103rd St.

Oak Lawn, IL 60453

Tel. 708-423-5155.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už

prieinamą kainą. Susitarimui kalbėti

angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

Tel. 708-422-8260.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. Ste. 5 r 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

JAV HEGEMONIJA IR PRIEŠIŠKUMAS JAI

JONAS PABEDINSKAS

Seniai išpranašauta Pax Americana jau yra globalinė kasdienybė. Apart geopolitinių pasekmių matysime daug ir kitokios JAV įtakos. Amerika tapo Europos intelektualų moralės ir estetikos baubas. „Coca Cola“ ir „McDonalds“ nebe gėrimai ar restoranai, bet Trojos arkliai kitų kultūroms. Nesu-rasdami tinkamos metodologijos šitai kultūros bangai atsi-sirti, žmonės imasi prikalbėti visokių nesamonių.

Prie tų diskusijų dabar dar prisidėjo Amerikos preventyviniai karai, parodantys neįtikėtiną ginklų ir karių galybę. Nestebėtina užtat, kad pasaulyje išjudintas didis anti-amerikietiškas. Jis kartais gali būti siejamas su Vašingtono proizraelietiška laiky-sena, kartais su neapykanta ka-pitalizmo vyravimui, kartais su savos kultūros ir ekonominės aplinkos atsilikimu, o kartais — vien iš paprasto pa-vydo. Išėivių tarpe nė vienas apžvalgininkas ar komentatorius nesugeba atpažinti globa-linės tikrovės per neapykantą G. W. Bush ar žydams.

Kitų priešiškas Ame-rikos valdžiai, o ypač Bush vy-riausybei, kyla iš pasaulio opi-nijoje, profesūros ir žiniasklai-dos eilės, dominuojančio kairiojo liberalizmo. Pvz., BBC arba Reuters plaka Amerikos

jau ir taip sukairėjusią žinia-sklaidą, kam ši atranda vieną, kitą teigiamą veiksmą Irako kare. Užsidengę objektyvumo skraiste jie visur dešinesius apšaukia ekstremistais. Libe-rali kairė, dešimtmečiais do-minavusi Vakarų galvoje, bai-gia pasaulį įtikinti, kad tik jie yra logiški ir be išankstinio nusiteikimo (prejudice). Ori-en-tuotis geopolitinėje ideologijoje nepadedą dešiniųjų dažnai primityvus savųjų pozicijų iš-dėstymas.

Užtat pasaulinėje spaudoje daugumoje kalbama apie Ira-ką, o galvojama apie Amerikos hegemoniją. Būtų buvę gražu, kad kairieji (kairiųjų aktoriai, profesorai, artistai, intelektu-alai, spauda) tokiu pat aštru-mu būtų smerkę sovietus, kaip dabar smerkia Bush ir Ame-riką. Matyti, kad tie, kurie šaukiasi teisybės, yra veikiami tik savo siauro galvojimo. Pvz., per Oscar premijų įteikimus Hollywoode vienas akiplėšiš-kai ir dramatiškai pasakė, kad meksikietė Frieda Kahlo būtų dabar dėl Irako karoėjusi prieš Ameriką. Žinoma, genia-li dailininkė, ištvirkusi (bisek-sualė) Trockio meilužė, revo-lucinė komunistė, suprantama būtųėjusi prieš bet koki Vašingtoną, kad ir už fašistą Saddam Hussein. Jam pritar-dami plojo liberalūs artistai,

siekiantys sugriauti bet kokias doros ir tradicijų gaires kino pramonėje. Užtat ginti irak-išką fašizmą arba gailėtis jo užpuolimo stoji visokie, kad ir kairieji (gal fašizmas nėra tiek tolimas nuo radikalių kairės), kuriems pasirodė, jog dabar-tinio Vašingtono globalinė jėga yra pavojingesnė už viską.

Kada reikėjo ar nereikėjo imtis karinių priemonių prieš Saddam Hussein, galima dis-kutuoti atskirai. Nepateisėjęs Bush karo prieš Iraką šiuo metu, kada gal reikėjo susi-tvarkyti pirmą su Sharonu, konstatuokime ir tai, kad Jungtinės Tautos yra visiškai be dantų ir be valios ką nors daryti dėl tironų. Jei kalbėti apie Bush aroganciją, apie ku-rią visa Europa šneka, tai di-desnių arogantų už Prancu-zijos politinį elitą nėra. Atsi-minkime, kad deka jų ekono-minių idėjų, šiandien beveik visa Afrika yra likusi „ubagu“ žemynui. Lietuviams svarstyti apie šitą padėtį geriau: jie gali atsiminti, kaip Vakaruose el-gėsi tie patys dabartiniai de-monstrantų kurstytojai, da-mus tūkstančiais vežė į Sibirą ir kankino kalėjimuose. Iš-klauseme sąžiningai kalban-čius — tiek už vieną ar kitą poziciją. Su panika žiūrėkime į dangaus besišaukiančiu-sius, kurie reikalauja tik tada,

kada paranku, nes jų tikrieji tikslai slypi užkulisiuose.

Pripažinkime daug kartotą tiesą: geopolitė padėtis ir nu-siteikimai, ypač Amerikoje, pasikeitė po rugsėjo 11-osios teroristų labai sėkmingo ir vietinius sukrėtusio užpuo-limo. Nei Jungtinės Tautos, nei Europa neapgins JAV. At-virkščiai, iki šiol Amerikai vis reikėjo savo karių siųsti į se-nąją Europą, kad ten išgelbėtų žmones iš despotizmo. Iškilus ypatingam globalinio teroriz-mo pavojui, dabar reikia jai pačiai gintis. Lieka arba lauk-ti, kol teroristai Amerikoje ir vėl nuzudys tūkstančius ne-kaltų civilių žmonių ir apgriau-vietinę ekonomiką, arba siųsti karius į kitus kraštus užkirsti kelią fanatiškiems teroris-tams. Bet koks karas yra ne-malonus, pareikalaujantis aukų ir brangiai atseinant. Ame-rika jo neieško, o apsiginti turi visą teisę.

G. W. Bush šituo klausimu yra konkretus: ar jūs esate su mumis, ar jūs esate su teroris-tais? Pasaulyje nesutinkama ne tik dėl apsigynimo meto-dologijos, bet svarbiausia — dėl pamatinių geopolitinės ak-cijos kūrėjų. Prancūzijos užsie-nio reikalų ministras pasakė, kad valstybės reikia dabar pasirinkti vieną iš dviejų skir-tinų pasaulio tvarkos vizijų.

Nemalonu, kad i Amerikos hegemoniją per Vašingtono įstaigas per didelės įtakos turi keletas savanaudiškų grupuo-čių. Antra vertus, po rugsėjo 11 d. pasaulis pasikeitė, nes pasikeitė Amerikos laikysena ir, nepaisant nemažų jos poli-tologinių trūkumų, ji ir toliau duos aiškų toną globalinei arenoje. Jei JT po 12 rezoliuci-jų būtų ką nors sugebėjusios padaryti dėl Irako, tai nebūtų Amerikai reikėję su keliais sąjungininkais pačiai pradėti karą. Gindama savo krašto, o tuo pačiu ir Europos interesus, Amerika su Anglija išspraudė savo koją i Vidurio Rytus. Tai pavojingas, aukų ir pinigų rei-kaujantis, sunkus žingsnis, bet reikalingas. Reikia už-kirsti kelią galimam fanatikų terorizmui ir grasinimui ato-miniu ginklu, paremtu naftos pinigais. Mat yra galimybė, kad fanatikai, apsiskelbę Is-lamo nuosirdžiais pasekėjais, gales perimti valdžią keliose valstybėse. Tada galimas stip-rus fanatikų terorizmo finan-savimas ir konkretus Vakarų kraštų parklūpimas per naf-tos šaltinių kontrolę. Matome, kaip tokia akcija iššaukė viso pasaulio liberaliosios kairės ir jos draugų pasipiktinimą ne todėl, kad jiems rūpėtų iraki-čių gerovė, o norint neleistį Amerikai pirmauti, spren-

džiant globalines problemas. Jungtinių Tautų visiškai bergždžia laikysena dėl despo-tizmo ir globalinio pavojaus kursto JAV vienašališką veik-lą. Pasitaikė taip, kad pavojin-gi pasauliui fanatikai įsitvirtino Islamo tikinčiųjų kraštuose. Galime sakyti, kad panašiai kaip krikščioniškoje Vo-kietijoje buvo įsitvirtinę krau-geriai naciai, tik jie nesislaptė už krikščionybės vėliavos, o už savo sulankstytą atrių kry-žiaus. Senoji Europa, nusi-lenkusi kelis kartus Hitleriui, o vėliau Stalinui, suprantama, jau nuo tų laikų neturi, atro-do, nei ryžto, nei pajėgų imtis reikiamų žingsnių tvarkyti pasaulio gyvybinių problemų.

Amerika to neieško ir to nes-iimtų, jei ne jų pačių reikalas apsaugoti savo valstybę po aiškaus JAV užpuolimo jų pa-čių krašte. Lietuviams, gyve-nantiems šalia ką tik imperiją praradusios Rusijos, irgi svar-bu vertinti pasaulinę padėtį pripažįstant Amerikos hege-moniją. Viena vertus, nema-lonu, kad mus moraliai nuo seno rėmusi Čekėnija išslydo iš Vašingtono globos sąrašo, o mums patiems reikia statyti aiškų klausimą, kas greičiau ir tikriau Lietuvą užstos — ar Prancūzija, kuri per pastarąjį šimtmetį nuolatiniuose aukšto lygio diskusijose nesugebėjo ne tik kitiems padėti, bet ir pati apsiginti, ar Vokietija, kuriai Rusija pasiliko išsvoja-

ta rinka, arba Amerika, kuriai dabar reikia Naujosios Euro-pos ir ją galėtų, reikalui esant, net paruošti apsigynimui.

Turėkime vilties, kad JAV sugebės ir vėl rasti bendrą nusiteikimą ir bendradarbia-vimą su Senąja Europa ir ki-tais kraštais. Tikėkimės, kad Amerika pakeis savo laiky-seną Izraelio atžvilgiu ir su arabų kraštų pagalba galų gale išspręs palestiniečių savi-valdos problemą. Amerikos įgyviavimas i Bagdadą visiškai nereikia jos priešiško islamo, o tik reikalą susido-roti su fanatikais, kurie pikt-naudoja šitą garbingą religiją.

Pasimokę iš Irako karo ir okupacijos klaidų, visi ame-rikiečių politikai ateityje bus atsargesni, kantresni ir išmin-tingesni, imdamiesi spręsti gyvybinius pasaulio krizių reikalus. Šį kartą, anksčiau ar vėliau, ne bergždžios JT, o ryžtingi stipriųjų valstybių vadai turėjo imtis tinkamos akcijos. JT susijovė iš tikrųjų ne del tikslų ar metodų, o iš pavydo ir baimės prieš Ame-ricos hegemoniją. Svarbiau buvo pasipriešinti Vašingtono pirmavimui, sostinei, kuri turi daugeliui nepageidautinus įta-kos, negu pripažinti reikalą imtis susitvarkyti su teroris-tus ugdančiais fanatikais, grasinančiais savizudybėmis apgriauti ne tik Amerikos, bet ir kitų kraštų gerovę.

ATNAUJINTA PAGALBA „ŠIUKŠLYNŲ VAIKAMS“

INA BERTULYTĖ-BRAY

Apie autorę. Ina Bertulytė-Bray buvo LB Washington val-stijos skyriaus pirmininkė 12 metų, ir daug, daug metų pri-klauso Lietuvos Dukterų drau-gijai. Jos visapusiška lietuviš-ka veikla yra visiems gerai ži-noma. Inos straipsniai pasiro-do „Tulpe Times“ laikraštyje.

2000 metais Seattle Lie-tuvos Dukterys paprašė manęs apsilankyti mažutėje įstaigoje — Laikinos vaikų globos namuose Vilniuje. Zita Petkie-nė pasiūlė palaikyti šią orga-nizaciją, todėl reikėjo ištirti to-kias galimybes. Šiuose namuo-se gyvena maždaug aštuoni — dvyliką 3-16 metų vaikų, kurie yra atimti iš šeimų, pabėgę iš namų, kur jie buvo skriaudžia-mi, gatvės vaikai, policijos ar vaikų teisių saugos atvežti vaikai, kitaip sakant, visuomenės atstumtieji. Kad ir kaip bebūtų, šiuose namuose vy-rauja šeimininė atmosfera: vaikai mokosi, žaidžia, keliau-ja po apylinkes, lanko baž-nių. Svarbiausia, turi nuo-latine medicininę priežiūrą, pastovią galimybę bendrauti su savo šeimos nariais ir nuo-

lat kovoja už šių namų išlikimą.

Nepaisant visko, tai yra laimingi vaikai, nes čia jie jaučia rūpestį ir užuojautą, kokios nebuvo niekada anksčiau patyrę. Daugiau niekas jų nesurūša tam, kad nevalgytų, niekas nesuka jiems rankų dėl jų elgesio tiek, kad jos net lūžta, jų nebekankina parazi-tai, ligos ir aukšta tempera-tūra, purvas, mokyklos stoka, elgetavimas ir gyvenimas gat-vėje, fizinė ir emocinė skriauda, skausmas. Daug vaikų yra čia apsilankę ir išvykę, pap-rastai atgal i savo šeimas ar pas gimines, bet kai kurie pasilieka.

Po trejetų metų

Treji metai praėjo nuo mano pirmojo vizito, kuris taip palietė širdį. Šią vasarą, vieną saulėtą pavakarę aš atvykau prie seno daugiabučio namo galinio įėjimo. Laima Maku-tėnaitė, direktorė ir be galo ge-ra „motina“ visiems, pasisvei-kina su įprasta jai šiluma. (Jos pavaduotoja Roma Aleksieju-naitė jau išvykusi po visos dvi-sios būdėjimo. Naktinis „sar-gas“ jau čia). Vaikai renkasi, ir

netrukus deklamuojamos ei-lės, dainuojamos dainos, pasa-kojamos istorijos. Visą lydi gera nuotaika, juokas ir linksmy-bės. Pasikeičiamė dovanomis. Aš atvežu jiems vaikiškų kny-gelių ir žaislų. Jie dalinasi sa-vo sukurtais piešiniais su lie-tuviškais vaizdais ir įvykiais iš jų gyvenimo. Jų vaizduotė, jų kūriniai mane stebina. Mes atgaiviname praėjusius me-tus, žiūrėdami nuotraukas. Greit ant stalo atsiranda kava ir pyragaičiai sveciams, o vai-kai pamažu išsiskirsto i savo kambarius. Suaugę kalbames, vaikai kažkur juokiasi, žai-džia, tiesiog yra linksmi ir lai-mingi prieš miegą.

Kol mes kalbames, mažiau-sia mergaitė pirštų galais įti-pena i kambarį ir sėlina prie Laimos. Labai tyliai, labai švel-niai ji įsitaisto ant kelių ir žai-džia su atsineštais žaisliukais. Laimos rankos ją apkabina, aš vos sulaukau ašaras. Čia, šalia manęs, sėdi Laima, apkabinusi patenkintą mažą mergaitę, kuri jau nėra laukinis ir bėjęs sūve-rimas, visai senenai išgelbėtas iš pražūtingos šeimos aplin-

kos. Iš švelnių bei mylinčių Lai-mos ir Romos rankų šis vaikas niekada nepatirs nei jėgos, nei prievartos, nei skriaudos.

Šiukšlynų vaikai

Stebėdama šią jausmingą sceną šalia savęs, prisiminiau Lietuvos šiukšlynų vaikų apra-šymą, kurį aš skaičiau knygos apžvalgoje dienraštyje „Drau-gas“ (2003 m. sausio 25 d., „Iš-siduosi. Balsu“. Vanda Juk-naite). Autorė plačiai aprašo šių atstumtų, sulaukėjusių vaikų gyvenimą, kuris ateityje jiems siūlo pasirinkimą tarp įkalinimo ar savizudybės. Iki šiol Lietuvoje, kaip ir kitose Rytų Europos šalyse, vis dar egzistuoja tamsūs visuome-nės sluoksnis, kuris, atrodo, išgyvena visas 19-to amžiaus Europos gatvių gyvenimo bai-sybes; gyvenimo, kuris yra vi-siškai priešiškas mūsų vakarie-tiškai mąstysenai. Vyriausybi-nės vaikų teisių saugos tarny-bos ir visa lydinti biurokratinė sistema dar nėra subrendusi tiek, kad būtų efektinga. Tei-sybė pasakius, pagal anksčiau minėtą knygą, jos yra proble-

Laikinuose vaikų namuose Vilniuje gyvenantys vaikučiai.

mos dalis. Netgi turint omeny, kad gyventojų skaičius Lietu-voje mažėja, tik dėl mūsų tu-rimų moralinių, etinių ir reli-ginių vertybių, kiekvienam vaikui turėtų būti sudarytos galimybės būti įvertinti ir tapti visaverčiais, naudingi Lietuvos visuomenės nariu.

Laima

Laima Makutėnaitė — na-

mų direktorė ir dabar jau šim-tų vaikų neapdainuota didvy-rė, gimė Sibire, netoli Laptevų jūros. Jos tėvai buvo ištremti 1941 metais. (Tėvo nusikalti-mas — buvo mokytojas). Gyve-nimas tolumoje šiaurėje palau-žė ir sužalojo daugelį žmonių, tame tarpe ir jos šeimos na-rius. Išlikę gyvi, tėvai buvo iš-laisvinti 1959 metais ir kartu su Laima bei jos broliu grįžo i

mamos tėviškę. Tačiau Lai-tų gyvenimas dėl klubo sąnario užkėrimo tapo tikra medicini-ne siaubo istorija, kuri tę-sėsi daugelį metų. Visiško ste-buklo dėka, ji pasveiko ir pa-šventė savo gyvenimą nuskriaus-tų vaikų likimui, ar tai būtų vietinės pagalbos atvejai, ar darbas, stengiantis pakeisti sistemą.

Nukelta i 5 psl.

KARŪNA LIETUVAI

Mindaugo karūnavimo 750-tajam jubiliejui

VINCAS ŠALČIŪNAS

Nr. 3

Savo tikslų siekdamas, or-dinas pradėjo ilgai trukusią kovą su Lietuvos valstybe.

Tuo tarpu Mindaugo pa-šalinti kunigaikščiai Tautvil-as, Erdvilas ir Vykantas — visi artimi Mindaugo gim-i-naičiai — nuvyko pas Volui-nės kunigaikštį Danielių pra-šyti jo pagalbos susigrąžinti Mindaugo pasiimtas jų žemes. Vykantas net paprašė Livoni-jos ordino paramos. Ši sąjunga su savo pajėgomis apsupo Mindaugą jo sostinės pilyje — kuria jis pats vadinos Voruta — bet pilies nepajėgė paimti.

Iki šiol nėra išspręsta mis-lė, kur Voruta galėjo būti. Istorikai spėja, kad ji ga-lėjusi būti Kernavėje, Traku-se, net Vilniuje, kur yra aptik-ti pamatai Mindaugo statytos katedros ir kitos mažesnės bažnyčios. K.L. kas mėgina sie-

ti sostinės vietą su piliakal-niu, esančiu netoli Anykščių. Visi tie spėjolimai nėra arche-ologiniais radiniais patvirtin-ti. Dėl to yra ir kita nuomonė, kad dažnai keliaujantis Min-daugas galėjo pastovios sos-tinės ir neturėti.

Krikštas ir karūnavimas — suvienytos valstybės siekiai

Mindaugas išliko, bet są-junga prieš jį neiširo. Minėti kunigaikščiai buvo čia pat, o Rygos vyskupas pasiūlė ordi-nui apkrištyti Tautvilą ir jį pastatyti Mindaugo vietoje. Pajutęs pavojų, Mindaugas sumanė i savo pusę patraukti ordina. Šis sutiko taikytis su Mindaugu, jeigu jis apsikrikš-tytų.

Mindaugui atrodė verta tai padaryti, nes jo santykiai ne tik su ordinu, bet ir kitais

Karalienė Morka ir Karalius Mindaugas.

krikščionių kaimynais turėtų pagerėti. Kai Mindaugas suti-ko krikštytis, pats ordino ma-gistras su palydovais atvyko i

Lietuvą ir 1251 m. pradžioje pakrikštijo Mindaugą su vi-sais jo artimaisiais bei būriu kitų. Atsidedamas ordinas

net padėjo nugalėti Mindaugo priešus: Vykantas žuvo mušy-je, o Tautvilas su Erdvilu pa-spruko. Taip Lietuvoje neliko

rimtų Mindaugo priešų, bet tik nepasitenkinimas dėl jo krikš-to ir susidėjimo su vokiečiais.

Tuoju po krikšto Min-daugas kartu su ordinu ma-gistru pasiuntė pasiuntinius i Romą pareikšti popiežiui išti-kimybę, paprašyti jo globos ir karališkos karūnos.

Popiežius Inocentas IV su džiaugsmu sutiko delegaciją ir įgaliojo Kulmo vyskupą Hen-riką karūnuoti Mindaugą Lie-tuvos karaliumi. Popiežiaus sutikimas buvo duotas 1251 m. liepos 17, karūnavimas, dėl vidaus problemų, įvyko tik po dvejų metų.

Isteigiama Lietuvos bažnytinė provincija

Rygos arkivyskupas manė, kad visa bažnytinė valdžia apkrikštytoje Lietuvoje priklausys jam. Tačiau, Mindaugui paprašius, popiežius išake, kad Lietuvai paskirtas vysku-pas savo pavaldumą prisiėktų tiesiog popiežiui. Tuo vyskupu tapo Mindaugą krikštijęs ordi-no kunigas Kristijonas ir jam

buvo pavesta valdyti nuo vo-kiečių nepriklausomą Lietu-vo Bažnyčią. Tai buvo pirmas Lietuvos laimejimas po valdo-vo krikšto.

Tačiau Mindaugas turėjo daug vidaus priešų. Ypač jo klausyti nenorėjo žemaičiai. Dėl to dalį žemaičių teritorijos jis užrašė ordinui ir ten ap-gyvendino vyskupą Kristi-joną, kuris jautėsi nesaugus ir paprašė ordino globos. Pas vyskupą buvo nusiusta kele-tas ordino brolių su būriu karių. Taip Lietuvos Bažny-cios vadovybė vėl priklausė nuo vokiečių. Nebuvo tuo pa-tenkintas nei Mindaugas, nei žemaičiai. Pagaliau Kristijo-nas, negalėdamas nieko nu-veikti, paliko Lietuvos baž-nytinę provinciją ir apsigyve-no Vokietijoje. Jam išvykus, nauju vyskupu buvo įšventin-tas lenkas dominikonas Vi-tas. Mindaugas jo gyvenvietę paskyrė jotvingių kraštą, ta-čiau, kiek žinoma, jis ten niekad nepasirodė.

Nukelta i 5 psl.

TAUTOS FONDAS INVESTUOJA Į LIETUVOS ATEITĮ

Virus pokario dešimtmečius Tautos fondas (TF), paprasčiau tariant Visos Lietuvos išsilavinimo komiteto (VLIKO) kasa, kaupė lėšas Lietuvos nepriklausomybės atgavimo kovai. Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, pasikeitė ir TF veiklos gairės. Fondo vadovybė savo žvilgsnius ir rūpestį perkėlė į pačią Lietuvą. Vilniuje atidaryta atstovybė, kuriai šiuo metu vadovauja dr. Napoleonas Kitkauskas. Jo pavaduotojas – dr. Kazimieras Garšva. Pirmaisiais metais ypatingas dėmesys buvo skirtas remti Lietuvos valstybės demokratizavimo procesą: buvo remiama knygų leidyba, konferencijų rengimas, pelno nesiekiančių organizacijų veiklos projektai ir kt.

Šį pavasarį teko apsilankyti Tautos fondo būstinėje Vilniuje ir pasidomėti, kokie darbai ten vyksta dabar. Raštinės vedėja dr. Elena Neniškytė tuo metu kaip tik buvo užsiėmusi būstinės perkraustymu ir kitas patalpas – į senamiestį. Nuo šiol raštinės adresas Vilniuje bus: Pilies gatvė nr. 8. Raštinės vedėja, buvusi mokininkė, matematikos dėstytoja Vilniaus universitete, dabar pensininkė, dr. Elena Neniškytė atsidėjo labdariniam darbui. Ji papasakojo, kokie ryškesni TF projektai pastaraisiais metais buvo vykdomi. Tai Gyvosios istorijos projekto, Komunistinio nusikaltimų žmonių kongreso Vilniuje, ateitininkų vasaros stovyklų, politkalinių grupių, VU Religijos studijų centro bibliotekos paremimas. Terminuota pasiklausa TF yra investavę į Kredito unijų asociaciją, norint paremti ir tuo pačiu paskatinti žemės ūkio kooperaciją, kuri žemdirbiams padeda kovoti su monopolistais. Remiamas Visuomeninių diskusijų klubų sambūris, „XXI amžiaus“ laikraščio politikos priedas „Atodangos“, „Valstie-

čių laikraščio“ priedas mokykloms „Tėviškės šviesos“, skautai, katalikiškos mokyklos.

Mokykloms – išskirtinis dėmesys, kaip Lietuvos ateities, pažangos, krašto gerovės bei tautos dvasingumo pagrindui. Štai Tautos fonde veikia atskiri – mažesni fondai remti studentus. Įdomi Jurgio Milerio stipendijos istorija. Vytauto Miluko iš Long Island, NY, garbei jo sūnus Albinas Tautos fonde įsteigė stipendiją tėvo mokytojo Jurgio Milerio vardu, skirtą Vilniaus pedagoginio universiteto studentams, kurie žada mokytojauti mažuose miesteliuose ir kaimuose. J. Brunzos stipendija teikiama veterinarijos akademijos studentams. Giedrės Sidrienės fondas, kuriam žmonos atminimui dr. Rimvydas Sidrys paaugojo 150,000 dol., skirtas remti Rytų Lietuvos mokykloms ir mokytojams (remiami iš palūkanų) ir t.t.

Rytų Lietuvos mokyklos remiamos su ypatingu dėmesiu. Bene ryškiausia investicija buvo Lavoriškių mokyklos statybos Rytų Lietuvoje remimas ir remimo organizavimas, bendradarbiaujant su Vilniaus apskritimi. Mokykla jau veikia. Darbas prasidėjo nuo vienos mokytojos ir 8 mokinių. Šiuo metu, anot dr. Elenos Neniškytės, mokyklos vedėja Ramunė Katinauskienė, atvažiavusi į TF būstinę, jau dalinasi mintimis, kad mokyklai reiktų priestato, nes mokiniai nebetelpa, jų jau artėja prie šimto. Tai ypatingas pasiekimas, tai reiškia, kad sulenkinto krašto žmonės atsigrįžia į Lietuvą, kad tėvai nebepijus lenkų savivaldos administracijos ir leidžia savo vaikus į lietuvišką mokyklą. Kai kurie netgi prisimena savo lietuviškas šaknis, kurias kažkada prievarta pakirto lenkų okupantai.

Kasmet jau ketveri metai iš eilės rengiamas abiturientų rai-

nių konkursas. Laimėtojai premijuojami, o premijuojamųjų – 200 abiturientų. Temos parenkamos aktualios, patriotinės, žadinančios tautinę savimone, Pėrnųkštė tema buvo „Kaip aš suprantu demokratiją Lietuvoje“. Vertinimo komisijoje dalyvauja mokslineinkai, švietimo darbuotojai.

Prieš ketverius metus pradėtas vadinamasis mokyklų įdūkinimo projektas. Pastaraisiais metais jam skiriama daug dėmesio. Apie tai atskira šneka.

Mokyklų įdūkinimo projektas

Vygaudas Ušackas, Lietuvos ambasadorius JAV ir Meksikoje „Tėvynės šviesoje“ paskelbė tokį laišką: „Mane – ne tik kaip diplomata, bet ir kaip žmogų – sužavėjo Tautos fondo vykdoma Lietuvos mokyklų įdūkinimo programa. Ji – puiki, tikiuosi, sulauksianti dar veiksmingesnio tęsinio. Kas gali būti kilnesnio, kaip išieivio lietuvių sugrįžimas į savąją ar tėvų, protėvių gimtinę per mokyklą? Kiek žinau iš „Valstiečių laikraščio“, šiame bare daug nuveikė Tautos fondo narės, talkininkės dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto ir dr. Rožė Šomkaitė. Kviečiau aktyviai įsijungti visą išieiviją – lietuviškai ir angliškai kalbančią – į didžiąją talką Lietuvos švietimui.“

Kodėl dabar taip svarbu? Ogi tik per mokyklą, švietimą mes sėkmingai įsitvirtinsime Europos Sąjungoje, išsaugodami savo tautos dvasines vertybes. Tuo įsitikinau atostogų metu gyvendamas savo tėviškoje, Utenos rajono Bajoriškių kaime, ir bendradarbiau su šio krašto mokyklų vadovais. Pokalbiuose su Daigalių pagrindinės mokyklos direktoriumi Stasiu Derviniu mums gėmė mintis įsteigti Daigalių sveikatingumo ir sporto rėmimo fondą, kurio veikla jau subrandavo savo vaisius – šią vasarą beveik 500 kaimo vaikų mokėsi kompiuterinio raštingumo. Ir čia nuoširdžiai noriu padėkoti mūsų išieiviams – Juozui Krivickui, Audrey Gruss, Gintarui Vitkui, kurių dėka „papildėjo“ Daigalių

fondas. Net neabejoju, kad į talką jiems ateis dar ne vienas JAV lietuvis. Ir ne tik lietuvis. Galvoju, kad ir Lietuvos verslininkai pagaliau sukuris – savo sukauptu geru pasidaly su mokyklomis“.

Toliau ambasadorius kreipiasi į Jurgį Valaitį, Tautos fondo tarybos pirmininką, kuris labai entuziastingai remia, skatina ir pats dalyvauja šiame projekte. „Norėčiau, kad šis laiškas pasiektų kuo platesnį žmonių ratą, sako V. Ušackas, – kad Jūs, gerbiamas Jurgis Valaiti, kūrybingai ir atsidavusi veikla mūsų Tėvynės labai įkvėptų po pasaulį išsibarsčiusius lietuvius. Paraginkime juos „kryptingiau“ ir vaisingiau dirbti Lietuvos naudai“.

Apie įdūkinimą TF posėdžuose buvo pradėta kalbėti jau 1999 m. 2000 m. Vasario 16-osios proga paskelbtas pats įdūkinimo manifestas, jo šūkis buvo „Per Lietuvos mokyklą – į šviesesnę ateitį“. TF Taryba sudarė įdūkinimo komisiją, į kurią buvo pakviesti Nijolė Bražėnaitė-Paronetto (pirmininkė), Pranas Povilaitis ir Jonas Pabedinskas. Pirmoji „dūka“ buvo Kazimiero Būgos vidurinė mokykla Utenos rajone. Jos krikšto tėvu tapo Jurgis Valaitis. Po to – Juozo Lukšos gimnazija, kurią įdūkinė N. Bražėnaitė-Paronetto.

Pradėdamas šią veiklą, TF surengė apklausą ir susipažino su mokyklų poreikiais. Pasirodė, kad trūksta mokytojų priemonių, nepakanka valstybės lėšų vadovėlių įsigyti, ypač trūksta istorijos vadovėlių. Daug kur nėra lietuvių kalbos ir švietimo kalbų žodynų, skaitomosios literatūros, enciklopedijų. Trūksta senienų žemėlapių, gaublių, projektorių, rodyti skaidres, nemažai mokyklų neturi kompiuterių ir negali prisijungti prie pasaulinio žinių lošimo – Interneto, ir kt. TF įsipareigojo kiekvieną aukotoją už savo resursų padidinti 50 proc. (bet ne didesne negu 250 dol.). Pvz., mokykla, kuriai aukotojas paskyrė 500 dol., gauna 750 dol.

TF paskelbtose įdūkinimo gairėse buvo sakoma, kad parama mokyklai būtų panaudojama

pagarbos savo krašto praeičiai, laisvės kovų pažinimui, tautinių tradicijų puoselėjimui, visuomeniškumo skatinimui, demokratijos supratimui, asmeninės kultūros, dorovės ir išsilavinimo lygio kėlimui. Buvo tikimasi, kad šis projektas pasitarnaus geresniam ryšiui tarp išieivijos ir Lietuvos jaunimo. Lūkesčiai neapvyly. Šiandien įdūkinimų mokyklų sąrašas jau netoli 200 pavadinimų. Jame galima pamatyti tokius garsius vardus kaip „Aušros“ vidurinė Kaune (įdūkinė D. Banaitis, NY), „Žiburio“ gimnazija Šakiuose (Pranas Povilaitis, IL, Vytas Šuopys, IL, Vincas ir Teresė Urbačiai, OH), Biržų „Saulės“ vidurinė mokykla su gimnazinėmis klasėmis (Kazimieras Rimkus, IL, Richard A. Šlepetys, NJ). Remiamos garsios žmonių vardaš pavadinamos mokyklos – A. Ramanausko-Vanago vidurinė Alytuje (Martytė Abromaitis, IL, Birutė ir Gediminas Biskiai, IL, Antanas Dundzila, VA, Teresė Landsbergis, MD, Vytautas Užgiris); Vytauto Didžiojo gimnazija Klaipėdoje (Jonas Valaitis, IL); Antano Stulginskio vidurinė mokykla Kaune (Aldona Juozėvičienė, IL); Juozo Paukštelio gimnazija Kėdainiuose (Irena ir Jonas Vilgaliai, NY); K. Jauniaus pagrindinė mokykla Šilalėje, – pastarosios ir dar gal keliolikos kitų mokyklų krikštamotė yra dr. Rožė Šomkaitė. Šiame sąraše yra užkampių vietovių mokyklų, kurių tikriausiai niekas iki šiol nebuvo pastebėjęs. Štai globėjus išigijo dvi viena nuo kitos netoli esančios Pakruojo rajono mokyklos – Griškėdžių pagrindinė (Bronė ir Bronius Nainiai, IL, Laima ir Vacys Garbonkai, IL, Irena Kriaučiūnienė, IL) ir Pašvitinio vidurinė (Audronė ir Sėdūnas Užgiris, IL); taip pat Vadvėžio vidurinė Jurbarko rajone (Leonilda ir Juozas Giedraičiai, NY) bei Batakių pradinė Tauragės rajone (Pranė Ažuolaitis, NY) ir t.t.

Antrindami ambasadoriui Vygaudui Ušackui, kviečiame dalyvauti Tautos fondo Mokyklų įdūkinimo projekte. Tai ge-

riausia investicija į Lietuvos ateitį. Aukas TF galima nurašyti nuo JAV pajamų mokesčių. Tautos fondo (Lithuanian National Foundation, Inc.) adresas 307 West 30 St., New York 10001, tel. 212-868-5860, fax. 212-868-5815.

„Tėviškės šviesai“, kurią remia Tautos fondas, moksleivė Agnė Petrauskaitė iš Varėnos „Ažuolo“ vidurinės mokyklos parašė laišką, kuriame citavo Dainavos apygardos partizano lksos užrašų knygtelę rastą įrašą:

Tautos fondo remiamos Lavoriškių lietuviškos pagrindinės mokyklos, esančios lenkiškame Rytų Lietuvos krašte, neseniai pastatytame pastate mokiniai jau nebesutelpa. Jono Dilio nuotr.

„Išieiviu tau parnešiu laisvą žemių saujos. Jei sugrįšime sveiki, – mes ten sėdime jėgą ir lauksime prinokusių derliaus; o jei žemė bus drėgna nuo kraujo, – ją supilsime ant kapo didvyrio, mirusio kovos lauke. Tebus ji liudininku kartų kartoms, kad mes negailėjome aukų ir parnešėme kraštui Laisvę“.

Ar neverta būtų investuoti į ateitį, jeigu ją kurtų tokie mastytojai? Bet juos dar reikia užauginti.

Audronė V. Škiudaitė

LIETUVOS MOKYKLOS DARO PAŽANGĄ

Tautos fondas, be kitų darbų ir užsiėmimų, jau kelinti metai vykdo Lietuvos mokyklų remimo programą, kuri pavadinta mokyklų įdūkinimu. Paprašyta šią programą pristatyti, pasakoja TF Mokyklų įdūkinimo komisijos pirmininkė dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto (jos kartos Vakarų tremtiniai pažįsta ją kaip partizanų vado Juozo Lukšos-Daumanto našlę).

Pirmoji mokykla Lietuvoje, su kuria susidūriau 1994 m., buvo Garliavos (netoli Kauno) Juozo Lukšos gimnazija. Ji yra man artimiausia. Mazdaug tuo metu buvo kilusi idėja Garliavos vidurinei mokyklai duoti šio žuvusio už Lietuvos laisvę partizanų vado vardą. Iš man atsiųstos informacijos pajutau, kokia, jau beveik ketveriems metams praėjus po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, buvo iškilusi (ir iki šių dienų tebėsiant) dvasia prislopinti šį beveik 10 metų trukusį kovos už Lietuvos laisvę laikotarpį, iškraipyti istorinius faktus ir neperduoti jų Lietuvos jaunimui mokyklose. Reikėjo didelių šios mokyklos patriotų mokytojų pastangų, kad ji būtų pavadinta partizano vardu.

Nuo to laiko gana artimai susipažinau su šios Lietuvos mokyklos poreikiais ir trūkumais. Turėjau nuolatinį ryšį su jos direktoriumi Vidmantu Vitkausku, ja lankiau kiekvienais metais ir visada jutau, ką reiškia mokyklai turėti gera, giliai įsijautusį asmenį,

žinantį, kaip mokiniams skiepyti meilės, pareigos ir patriotinio tavynei jausmą, surasti būdą, kaip šiais kompiuterių amžiaus laikais paplėsti jų akiratį visose mokyklos srityse ir, nepaisant visokių sunkumų ir finansinių trūkumų, paruošti juos tolesniems siekiams.

Gal dėl mano artimo, tuo metu daugiau kaip 6 metus trukusio, ryšio su šia mokykla, turinčia Amerikoje įsteigtą fondą premijoms už geriausius mokinių rašinius įvairiomis patriotinėmis temomis, ir Tautos fondo, taip pat premijuojančio mokinių rašinius, 2000 m. pradžioje buvau Jurgio Valaicio, Tautos fondo tarybos pirmininko, pakviesta dalyvauti Lietuvos mokyklų įdūkinimo projekte. Mielai sutikau, bet tuo metu buvau susirūpinusi, kaip sėkmingai vykdyti šį Tautos fondo užsiėmimą. Turėti reikalą su viena mokykla gal ir nesunku, bet surasti asmenis ar organizacijas, sutinkančias įdūkinėti didesnę mokyklų skaičių, juos motyvuojant ir mėginti užmegzti ryšį tarp įdūkinimų mokyklų ir jų įdūkinėtojų, man atrodė, nėra taip paprasta. Abi pusės turėtų būti supažindintos su Tautos fondo mokyklų įdūkinimo gairėmis, nurodantiomis, ko Tautos fondas pageidauja, kaip, pavyzdžiui, – ugdymo pagarbos savo krašto praeičiai, laisvės kovų pažinimo, tautinių tradicijų puoselėjimo, visuomeniškumo skatinimo, demokratijos supratimo, asmeninės kultūros,

dorovės ir išsilavinimo lygio kėlimo, ir kaip ta parama būtų panaudota. Mokyklos patios nuspręstų, kaip tai įvykdyti, ir įsipareigotų informuoti Tautos fondą.

Prie šio projekto prisijungė dr. Rožė Šomkaitė, turinti didelę patirtį, kuri jau iš ankščiau turėjo ryšį su daugeliu mokyklų, organizuodama joms visokeriopą materialinę šalpą, knygų vėjus, kompiuterių mokytojų kursus ir įtraukdama draugus amerikiečius, Amerikos lietuvių organizacijas, draugijas bei klubus. „Valstiečių laikraščio“ labdaros fondo „Kaimo vaikai“ pirmininkė dr. Regina Švobienė, artimai susipažinusi su kaimo mokyklų padėtimi, nuoširdžiai bendradarbiauja ir padeda savo patarimais, pasiūlymais ir rekomendacijomis. Tautos fondo atstovybė Vilniuje susisiečia su įdūkinimų mokyklų direktoriais, informuoja juos apie jų įdūkinėtojus ir perduoda jų auką su TF priedu ir mokyklų įdūkinimo gairėmis.

Nemažai įdūkinėtojų per TF remia savo buvusias mokyklas ar to krašto, iš kurio jie yra kilę, mokyklas. Keletas mokyklų buvo įdūkinėtos, įamžinant mirusių artimųjų atminimą, iš jų – dvi Australijoje gyvenančių. Daugelis mokyklų yra pakartotinai remiamos.

Iki šiol yra įdūkinėta 151 mokykla ir tikimasi, kad netrukus bus pasiektas TF numatytas 200 mokyklų skaičius.

Tautos fondo taryba posėdžiauja: (iš dešinės) dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto, Rasa Razgaitienė, Evaldas Remeža, Kostas Norvila.

Jau praėjo treji metai, kai šį TF programą yra vykdoma. Ji man teikia daug malonumo, ypač kai pasiskaitai gautus laiškus, aprašančius, kaip vertingai, sumaniai ir įvairiai mokyklos panaudojo įdūkinėtojų ir TF paramą, kai, nuvažiavusi į Lietuvą, pasiklausai mokytojų komentarų, pajunti jų entuziazmą ir įvertinimą, susipažįsti su mokyklų poreikiais, o ypač kai susiduri iš arčiau su mokykla, kurią

lankai kiekvienais metais (čia turiu mintyje Garliavos Juozo Lukšos gimnaziją) mokiniais ir pamatai, kad jie tikrai daro pažangą, eina geru keliu pirmyn ir atiduos savo duoklę Lietuvai, nes taip buvo auklėjami ir žino, kokia auka buvo sudėta to-limoje ir artimoje praeityje ant kovų už laisvę aukuro. Gali tik svajoti, kad visos Lietuvos mokyklos gautų, kas joms priklauso, net ir pačios neturtingiausios.

SKELBIMAI

SIŪLO DARBA

Ieškau vidutinio amžiaus moters, galinčios prižiūrėti senuką ir gyventi kartu. Reikia vairuoti automobilį. Aušra Padalino, tel. 773-767-2400, palikti žinutę.

ISNUOMOJA

Išnuomojamas 2 mieg. butas su šiluma Oak Lawn rajone. Kaina \$775/mėn. First Rate Real Estate, Aušra Padalino, tel. 773-767-2400. Palikti žinutę.

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. – \$607; 2 mieg. – \$682. Tel. 630-910-0644. Jana.

Apartment for Rent. Darien – 2 br. Close to I-55 and Cass Ave. \$850. Gas and water included. Tel. 630-789-6559.

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS. Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai. FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Tel. 708-424-8654/773-581-8654

TAISOMĖ SKALBIMO MAŠINAS. ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS. H. DECKYS TEL. 773-585-6624.

DĖMESIO! DĖMESIO! Neseniai atvykote, ieškote darbo ar buto, tačiau skelbtis laikraštyje brangiai kainuoja? Ne bėda. DRAUGAS jūsų skelbimą išspausdins nemokamai. Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administraciją adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

III PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖS „MES“ 2003 LIETUVOJE

VAIZDAJUOSČIŲ RINKINYS

ANSAMBLIŲ VAKARAS
ŠOKIŲ DIENA
DAINŲ DIENA

Šios profesionaliai paruoštos vaizdajuosies parduodamos rinkinyje arba atskirai po vieną.

Puiki kokybė!

AMERIKOS LIETUVIŲ TELEVIZIJA VIENINTELĖ AMERIKOJE (SIGIJO TEISE IŠ LIETUVOS NACIONALINĖS TELEVIZIJOS OFICIALIAI RODYTI IR PLATINTI ŠVENTES VAIZDAJUOSTES.

KREIPKITĖS TELEFONU 708-839-9022

Žiūrėkite Amerikos Lietuvių Televizijos laidas ketvirtadieniais ir sekmadieniais nuo 7 v.v. iki 8 v.v. per WFTB Čikagos 23 kanalą.

Užsienio reikalų ministras neketina atsistatydinti dėl „konsulų skandalo“

Atkelta iš 1 psl.

Ministras paragino vengti „politinio spekuliacinio“, kuris ne tik kenkia valstybės tikslams, bet ir gali sudaryti įspūdį, jog už žingsnius siekiant valstybės tarnybos skaidrumo galima užsitraukti nemalonę. „Aš neatmetu galimybes, kad tai yra rinkiminio žaidimo pradžia“, pripažino ministras.

A. Valionį į vyriausybę delegavo Seimo pirmininko Artūro Paulausko vadovaujama valdancioji Naujoji sąjunga (NS, socialliberalai), kurie kartu su socialdemokratais sudaro valdanciąją daugumą Seime.

Liberaldemokratų priklausę parlamentiniam mažumai, buvęs jų vadovas Rolandas Paksas dabar yra prezidentas.

Ginti savo ministrą trečią dieną ėmėsi Naujoji sąjunga. „Vis labiau ryškėja, kad negarbingoje politinėje kovoje bandoma iškreipti vertybių sistemą: susikompromitavę diplomatai bandomi padaryti herojais, nors net ir dabartiniai jų veiksmų leidžia abejoti, ar jie buvo verti diplomato vardo“, teigiama NS pareiškimu spaudai.

„Labiausiai krinta į akis dviprasmiški Prezidentūros ir vadinamosios 'prezidentinės partijos' veiksmai“, pažymima jame.

Pasak pranešimo, po ryžtingų A. Valionio žingsnių spaudai buvo paskelbti iki šiol nepaiegti Prezidentūros kaltinimai neva su tarnybos netekusiais diplomatais bandoma susi-

doroti.

Savo pareiškimu NS pareiškė norinti žinoti „aiškią prezidento nuostatą: ar jis remia Prezidentūroje prieglobstio bandančius ieškoti buvusius diplomatus, ar principingai užsienio reikalų ministro elgesį?“

Keletas iš „konsulų skandalo“ įsipainiojusių diplomatų kreipėsi į teismą dėl sugrąžinimo į darbą, teigdami, kad atsistatydinimo pareiškimai iš jų buvo išgauti vartojant „psichologinį smurtą“.

„Jie pajuto, jog yra tinkama politinė konjunktūra paspekuliuoti“, trečią dieną sakė A. Valionis, skeptiškai vertindamas buvusių diplomatų galimybes laimėti teisme.

Europos pareigūnai domisi SAPARD lėšų skirstymu

Atkelta iš 1 psl.

beveik 200,000 litų SAPARD lėšų. Tie patys asmenys kėsinosi dar į 740,000 litų.

Be pastarosios bylos, FNTT atlieka dar vieną išteisinimą tyrimą dėl pinigų pasisavinimo, pasinaudojus vienu Tauragės apskrityje esančiu cechu ir įforminus jį kaip paramos reikalaujantį objektą. Šiai įmonei neteisėtai išmokėta suma siekia daugiau nei 2 mln. litų.

ES žinovai pažymėjo, kad Lietuva ne vienintelė susidurė su SAPARD lėšų grobstymu.

„Mes diskutavome, kaip veikiau užkardymo sistema — vykdoma informacijos analizė, patikrinimų metodika, kokie įstatymai tai reglamentuoja“, trečią dieną sakė Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus OLAF Lietuva poskyrio komisaras inspektorius Igor Kržekovskij. Pasak jo, OLAF žinovai užkardymo sistemoje įvertino teigiamai, pažymėjo, kad Lietuva yra sukaupusi tam tikrą patirtį informacijos analizės srityje.

„Visų pirma turime turėti gerą įstatyminę bazę, atitinkan-

čią Europos Sąjungos reikalavimus“, sakė I. Kržekovskij.

Susitikime buvo aptarti ir spalį OLAF pradėdama įgyvendinti daugiašalę PHARE programą, skirta kovai su sukčiavimu, kenkiančiu ES finansiniams tikslams.

Programoje numatyti pagrindiniai mokymai vyks trijuose centruose: Vilniuje, Brno ir Bukarešte.

Vilnius taps Baltijos regiono valstybių institucijų atstovų mokymo centru, čia planuojama surengti per 20 seminarų.

Informacijos technologijų srityje Lietuva pasivys Europą

Atkelta iš 1 psl.

Forumo organizacinio komiteto pirmininko Renaldo Gudausko teigimu, Lietuvoje dar ne kartą vienu metu nebuvo surinkęs tokio lygio informacijos technologijų specialistų būrys.

Forumą „WITFOR-Vilnius 2003“ surengė Lietuvos vyriaus-

sybė kartu su Tarptautine informacijos apdorojimo federacija (IFIP), forumą globoja UNESCO, strateginė bendrininkė — Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (ITU).

Forumo pagrindinius tikslus — išnagrinėti informacijos ir komunikacijos technologijų var-

tojimo iniciatyvas siekiant skaitmenines lygybes, pereiti prie kokybiško turinio ir informacijos viešosios srityse, siekti išlaikyti intelektinės nuosavybės teises bei plėtoti lygių galimybių principus — ketinama aprašyti „Vilniaus deklaracijoje“.

Švietimo įstaigos galės organizuoti studijas pagal užsienio programas

Atkelta iš 1 psl.

valstybinį universitetą steigia Seimas vyriausybės teikimu, o valstybinę kolegiją — vyriausybės švietimo ir mokslo ministerijos teikimu.

Svarstant, ar steigti valstybinę aukštąją mokyklą, pirmiausia bus įvertinamas jos tik-

slingumas, veiklos galimybės ir tik po to bus vertinama steigimo paraiška.

Tvarkoje pirmą kartą apibrėžta, kas yra su studijomis susijusi veikla.

Ją laikoma studijų ar konsultacijų vykdymu, išsilavinimo, profesinės kvalifikacijos ar

kvalifikacinių laipsnių pažymėjimų (atestatų), diplomų išdavimas, sutarčių dėl studijų sudarymas ir priėmimo studijuoti skelbimas.

Taip Lietuvos piliečiai bus apsaugoti nuo neteisėta veikla užsiimančių švietimo įstaigų.

Darbo užmokestis per metus išaugo 4.5 procento

Atkelta iš 1 psl.

Tikrasis darbo užmokestis per metus išaugo 7.1 proc., pranešė Statistikos departamentas.

Valstybės įstaigose apskaičiuotas darbo užmokestis per metus išaugo 4.7 proc. iki 1,193 litų, privačiame ūkyje — 4.5 proc. iki 1,138 litų.

Darbininkų vidutinis mėne-

sio apskaičiuotas darbo užmokestis ūkyje, be individualių įmonių, balandžio-birželio mėnesiais buvo 842.3 litu (per metus padidėjo 2.2 proc.), tarnautojų — 1,455 litai (6.4 proc.).

Moterys visame ūkyje antįkį ketvirtį uždirbo vidutiniškai 1,047 litus (per metus išaugo 3.9 proc.), vyrai — 1,291 litą (4.4 proc.).

Vilniaus bankas spėja, kad vidutinis darbo užmokestis šiame Lietuvoje bus 1,231 litas (per metus augs 7.5 proc.), kitamet — 1,342 litu, 2005 metais — 1,463 litai (po 9 proc.).

Finansų ministerijos skaičiavimais, šis rodiklis bus atitinkamai 1,089, 1,156 ir 1,239 litai (su individualiomis įmonėmis).

jau kuris laikas vyksta vadina-masis „kiaulienos karas“, įsi-plieskęs, kai Latvija, gindama savo vidaus rinką nuo pigesnių lietuviškų produkcijos, šiemet įvedė kiaulienos importo apribo-jimus.

siekimo įsigyti narkotikų bei sąmoningo jų turėjimo platinimo tikslais. (R-Elta)

* **Prie Kauno savivaldybės piketavė A. Timinskio vidurinės mokyklos** (jose mokosi rusakalbiai) mokiniai su nerime: savivaldybės Tarybos sprendimu nuo rugsėjo 1 d. numarta šioje mokykloje nekomplektuoti 11-tųjų klasių, o nuo kitų mokslo metų mokyklą pertvarkyti į pagrindinę. Nors šis sprendimas priimtas praėjusių metų gruodį, moksleiviai ir pedagogai su juo sutiko tik dabar, iki rugsėjo likus kelioms dienoms.

* **Naujos katedrijos savivaldybių tarybos pasiekė savotišką rekordą:** pasiekė 329 iš 1560 vietos valdžios atstovų. Pasikeitimus lemė Konstitucinio teismo draudimas Seimui nariams, apskritį viršininkams ir kai kuriems kitiems pareigūnams turėti savivaldybinių įgaliavimų. (KD-Elta)

Laikini nesutarimai neturėtų temdyti Lietuvos ir Latvijos santykių

Atkelta iš 1 psl.

„Daug kas turėtų keistis Baltijos šalims įstojus į Europos Sąjungą“, pabrėžė V. Adamkus. Buvusio prezidento teigimu, Latvijos vadovai pritarė jo nuostatai, kad abi pusės turėtų rodyti daugiau lankstumo

sprendžiant klausimus, kurie sukelia niekam nereikalingas įtampas. „Sutarėme, kad dabar būtina siekti glaudesnio valstybių bendradarbiavimo abipusiai naudinguose projektuose“, sakė V. Adamkus.

Tarp Lietuvos ir Latvijos

* **Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) šią savaitę perdavė** Kauno apskrities viršininko Valentino Kalinausko įsakymu sudarytai komisijai vadina-mąjį „juodąjį“ apskrities tarnautojų žemvaldžių sąrašą. „Respublikai“ pavyko sužinoti, kad į „juodąjį“ sąrašą gali būti įtrauktas buvęs Kauno meras, dabar vicemeras Erikas Tamašauskas. Jis įvairiose Lietuvos vietose įsigijo penkis žemes sklypus, dauguma sklypų — prie vandens telkinių. E. Tamašausko vieno įsigyto sklypo bendraturtis yra Kauno „centro“ grupuotei priskiriamo Romualdo Lošio, pravardė „Lušiuškas“, tėvas Mykolas Lošys. „Lušiuškas“ jau tvarkosi žemes dovanojimo dokumentus, tad jau ši mėnesį Kauno vicemeras gali turėti bendrą nuosavybę su kriminalinio pasaulio atstovu. (R-Elta)

* **Klaipėdos apskrities**

Iškeliauvus amžinybėn,

A + A
kun. BRONIUI RACEVIČIUI
A + A
ALEKSANDRAI PETKIENEI,

giliai užjaučiame jų brolių VACLOVĄ ROCIŪNĄ, Clevelando Dainavos stovyklos Globos komiteto ilgametį narį. Viešpats tesuteikia mirusiems amžiną ramybę, o likusiems artimiesiems paguodą.

Clevelando Dainavos stovyklos
Globos komitetas

Povilas ir Nijolė Stelmokai, švęsdami 50-ties metų vedybinę sukaktį, ta proga gautomis dovanomis pasidalino su „Lietuvos Vaikų vilties“ vaikučiais — jų gydymai. \$330 suaukojo: Stasys ir Judita Dargiai, Gene ir Meta Gicai, Alfonsas ir Palmyra Snarskiai, Dana Eringis, Pranas ir Aleksandra Razgaiciai, Povilas ir Nijolė Stelmokai. Labai labai ačiū.

Pagerbdami Birutę ir Aleksą Gricius „Lietuvos Vaikų vilties“ \$650 paaukojo: Kazys ir Stasė Gricius, Vaclovas Butkevičius, John ir Carol Daunis, J. Steve ir Loreta Pinter, A. Alex ir Maggi Gricius, Gražina Traskis, Rimvydas ir Dalia Gricius, dr. Sigitas ir Danutė Babušis. Nuosirdus ačiū Birutei ir Aleksui Griciams ir visiems aukotojams. „LVV“ komitetas, 2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629.

ATNAUJINTA PAGALBA
„ŠIUOKŠLYNŲ VAIKAMS“

Atkelta iš 3 psl.

1996 metais ji ir jos padėjėja Roma, ypatingų pastangų dėka, gavo patalpą daugiaaukščiame gyvenamajame name Žirmūnuose, netoli Vilniaus centro. Amerikos lietuvių dr. Albinas Prunskienės aukų dėka, jos suremontavo ir apstatė baldais tai, kas buvo tikru „šiuokšlynu“, o dabar tapo puikiu butu. Dabar čia vaikų darbeliai puošia sienas. Kiekvienam vaikui suteikta galimybė atskleisti save įvairiais būdais, visur vyrauja šeimyninė dvasia. Aš dar kartą buvau maloniai nudžiuginta, matydama, kokia laime švyti vaikų veidai.

Laima ir Roma abi turi medicininį išsilavinimą, todėl net ir šiuo atžvilgiu vaikai čia yra ypatingai prižiūrimi. Vienos mažos mergaitės rankytės buvo smarkiai sužalotos ir beveik nevaldomos, nes jos beprotė motina metų metais prišėdavo jas prie kūno, kad mergaitė negalėtų pasiimti maisto. Prisimenu šią kuklią mažylę dar nuo pirmojo mano vizito. Prireikė keleto metų fizinio ir psichologinio gydymo, bet šiandien ši traumota mergaitė šypsosi ir išdidžiai

parodo, kad ji sugeba netgi išplauti indus.

Ateityje laukia dar sunkesni laikai

Tai yra namai, kuriems Seattle Lietuvos Dukterys yra „padedancios tetulės“, kaip mūsų tarpusavyje vadina vaikai, kaip finansškai, taip ir fiziškai bei moraliai (šiais metais — 1,500 dol.). „Saulutė“, Čikagoje įsikūrusi pagalbos Lietuvos vaikams organizacija, aukoa nedideles sumas, taip pat daro pavienis asmens, gyvenantis Floridoje, tačiau mes vis viena liekame pagrindiniu rėmėju. Pinigai dar vis gyvybiškai reikalingi šalyje, kur vyriausybės „biudžeto problemos“ pastoviai tarnauja patogia priedanga nesiliaujančiam pagalbai skirtų lėšų mažinimui. (Šią vasarą, kai aš bandžiau prisiskambinti, namų telefonas buvo atjungtas dėl šios stokos.)

Ateities perspektyvos yra grėsmingos: miesto valdžia nori uždaryti šiuos namus ir perversi vaikus į didžiules, beveides institucijas, potencialias nelaimių platintojas. Šiose institucijose vaikų „santūliavimas“ vis dar išlieka

daugiau norma negu išimtis. Tokia yra padėtis Rytų Europos šalyse, apie kurią mes visi žinome iš vakarietiško informacijos šaltinių. Grėsmė yra reali, ir Laima kietai kovoja.

VAISTAS NUO
NUTUKIMO

Beždžionės, kurioms buvo duota naujo į hormonų panašaus cheminio junginio, per savaitę neteko 7 proc. svorio. Mokslininkai tikisi, kad pagaliau gali būti sukurtas vaistas, padėsiantis įveikti nutukimo epidemiją, gresiančią Vakarams. Junginys, pavadinamas KB-141, veikia tuo pačiu principu kaip ir skydliaukės gaminamas hormonas. Gerai žinoma, kad duodant jo pacientams pagreitėja jų medžiagų apykaita — organizmas sudegina daugiau kalorijų. Tačiau hormonas turi ir pašalinį poveikį — pavojaigai padidėja širdies susitraukimų dažnis. (Elta)

KARŪNA LIETUVAI

Atkelta iš 3 psl.

Pasiruošimas karūnacijai

Būdamas taikoje su ordinu, Mindaugas ryžosi atsiimti prarastą žemes iš Voluinės kunigaikštio Danieliaus. Kovoms vadovavęs, Mindaugo sūnus Vaišvilkas sumušė Danieliaus kariuomenę ir priėmė taikytis. Atsiimtas žemes valdyti buvo pavesta Vaišvilkiui ir Danieliaus sūnui Švarniui, tačiau abu dūrėjo pripažinti Mindaugo valdžia. Buvo amnestuoti ir brovaičiai Tautvilas su Erdvilu. Po šios kitų mokslo metų mokyklą pertvarkyti į pagrindinę. Nors šis sprendimas priimtas praėjusių metų gruodį, moksleiviai ir pedagogai su juo sutiko tik dabar, iki rugsėjo likus kelioms dienoms.

* **Naujos katedrijos savivaldybių tarybos pasiekė savotišką rekordą:** pasiekė 329 iš 1560 vietos valdžios atstovų. Pasikeitimus lemė Konstitucinio teismo draudimas Seimui nariams, apskritį viršininkams ir kai kuriems kitiems pareigūnams turėti savivaldybinių įgaliavimų. (KD-Elta)

Mindaugo mirtis

Tautos vienytojiui Mindaugui priešų niekada nestigo. Ant jo pyko nušalinti kunigaikščiai. Žemaičiai ir kiti jį kaltino tautos išdavyste dėl nepasidėjimo prie broliškų gencijų laisvės kovų su ordinu.

Su nepasitikejimu į savo karių krikščionių žiūrėjo ir visi Lietuvos pagonys. Būta ir asmeniškio keršto. Tikėdami, kad pasinaudojant sukurto valstybės galia pavyks išvaduoti ordino pavergtas gimines ir apsaugoti visą tautą, žemaičių kunigaikštis Treniota, susimokęs su Nalšėnu kunigaikščiu Daumantu, 1263 m. nužudė Mindaugą ir jo abu sūnus — Ruklį ir Rupeikį. Po kiek laiko buvo nužudytas ir trečiasis sūnus Vaišvilkas. Tuo būdu neliko jokių Mindaugo ipėdinių.

Del Mindaugo sosto varžėsi žemaičių Treniota ir to meto Polocko valdytojas Tautvilas. Abu stengėsi vienas kitą pašalinti. Pagaliau Tautvilas buvo nužudytas ir faktinuoju Lietuvos valdovu tapo Treniota, kuris, persekiojęs Lietuvoje buvusius krikščionis ir Mindaugo bendradarbius, sulaukė keršto ir pats buvo nužudytas.

Ką davė Mindaugo krikštai ir karūnavimas?

1. Mindaugo krikštai su

Pabaiga

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Cicero lietuvių telkinys rugsėjo 7 d., sekmadienį, rengia Tautos šventę. 9 v. r. – šv. Mišios šv. Antano bažnyčioje; tuojau po mišių parapijos saleje – LR generalinio konsulo Čikagoje Arvydo Daunoravičiaus paskaita, vaish, pabendravimas. JAV LB apylinkės ir ALTO Cicero skyriaus valdybos maloniai kviečia visus lietuvius atvykti.

Pasaulio lietuvių centro gegužinė rugsėjo 7 d., 12 v. p.p. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre. Skanus maistas, linksma muzika, loterija. Maloniai visus kviečia PLC renginių komitetas.

Šv. Pranciškaus seserų vienuolyno rėmėjų metinis seimas spalio 12 d., sekmadienį, Tėvų marijonų vienuolyno 6336 L. Kilbourn Ave., Chicago, IL, prie „Draugo“. 11 val. šv. Mišios už gyvus ir mirusius vienuolyno rėmėjus. 12 val. pietūs; 1:30 val. p.p. registracija ir posėdis.

Norintys į Violetos Urmanos-Ormanavičiūtės koncertą važiuoti autobusu nuo „Seklyčio“ ir iš Brighton Parko (nuo lietuviškos bažnyčios), bilietus gali įsigyti „Seklyčioje“ (2711 West 71st Street, Chicago, IL 60629) tel. 773-476-2655; fax. 773-436-6909.

Kas vakarą per „Margutį II“, pačią seniausią lietuvišką radijo laidą Amerikoje, prabyla Dalios Skokienės, Emilijos Andriulytės ir Andriaus Mokačpetrio balsai. Pirmadienį kviečiame klausytis sporto naujienų, kurias rengia sporto apžvalgininkas Edvardas Šulaitis, antradienį – Broniaus Siliūno pasaulio spaudos apžvalgos. Trečiadieniais apie sveikatą kalba dr. Jonas Adomavičius, dr. Petras Rasutis ir dr. Pranas Mockus, taip pat skamba religinė valandėlė, ketvirtadieniais patarimus duoda dermatologo dr. Kasčio Juko suburti gydytojai, o penktadieniais vyksta literatūrinė valandėlė, kurią rengia rašytojos Nijolė Jankutė-Užubaliene ir Eglė Juodvalke. Per „Margutį II“, kuris transliuojamas 1450 AM banga, išgirsite naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio, lietuviškos muzikos, pasikalbėjimų su įdomiais žmonėmis, lietuviškų organizacijų skelbimų apie renginius, vykstančius Čikagoje ir apylinkėse, mirties pranešimų.

„Margutis II“ adresas: 2711 W. 71st Str., Chicago, IL, 60629; tel. 773-476-2242; fax 773-476-4988.

SKELBIMAI

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais mokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings**, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

FANTASTIKA! TO DAR NIEKAD NEBUVO! Tik 15,9 cento skambinant į Lietuvą, 4,9 cent JAV bet kada. Jokių papildomų mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausios ryšys. Kreipkitės vakarais lietuviškai į DIAL NOW atstovą su 9 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. Naudodami DIAL NOW paslaugas, tuo patiu remiate išeivijos lietuvišką žiniasklaidą. DIAL NOW – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

„DRAUGO“ RĖMĖJAI

Arvydas ir Audronė Vanagūnai, Oak Park, IL, su „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šaknelėmis atsiuntė 100 dol. auką. Mūsų skaitytojų gerą širdis padeda dienraščiu išsilaikyti ir klestėti. Ačiū!

Jonas ir Julija Kučinskai, Sunny Isles Beach, FL, gražino laimėjimo bilietėlių šakneles ir atsiuntė 50 dol. auką. Linkime jų bilietėliams laimėti, kai bus „traukiama laimė“ šiemetiniame „Draugo“ pokylyje.

Ačiū Juozui Plečkaičiui, Racine, WI, kad gražino laimėjimo bilietėlių šakneles, o dar labiau – už 50 dol. auką.

Antanas Masaitis, Delran, NJ, atsiuntė „Draugui“ 40 dol. dovaną. Labai dėkui.

Stasė Pautienienė iš Los Angeles, CA, nuolat remia „Draugą“ savo korespondencijomis ir kitais straipsniais, o gražindama laimingųjų bilietėlių šakneles, atsiuntė net 110 dol. paramą. Su geriausiais linkėjimais – dėkojame!

Rimantas Laniauskas, Willowick, OH, gražindamas „Draugo“ laimėjimo bilietėlių šakneles, kartu atsiuntė 50 dol. auką. Labai dėkojame.

Petras Dirda, Oak Lawn, IL, atsiuntė 50 dol. auką kartu su „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šaknelėmis. Dėkui!

Austė Vygantienė iš Winnetka, IL, gražino laimėjimo bilietėlių šakneles ir pridėjo 50 dol. auką. Nuosirdus ačiū!

Jonas Stankus, gvy. Evergreen Park, IL, atsiuntė 60 dol. auką ir gražino laimėjimo bilietėlių šakneles. Esame dėkingi.

Darbščioji JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė gerai supranta, kaip svarbi lietuviųbės išlikimui ir organizacijų darbams yra lietuviška spauda. Todėl, gražindama laimėjimo bilietėlių šakneles, atsiuntė 60 dol. „Draugo“ darbuotojai nuosirdžiai dėkoja.

Raimundas Grigaliūnas, Forest Park, IL, gerai supranta, kad, negražinus laimėjimo bilietėlių šaknelių, nėra galimybės dalyvauti dovanų pasiskirstyme. Tačiau, kartu su tomis šaknelėmis, atsiuntė ir 50 dol. auką. Ačiū!

Julia Schumacher, Hickory Hills, IL, gražino laimėjimų bilietėlių šakneles ir pridėjo 60 dol. paramą „Draugui“. Širdingai dėkojame.

Grazina Ona Macius, Chicago, IL, su „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šaknelėmis atsiuntė ir 61 dol. auką. Linkdami jai pasisekimo, kai laimėjimo bilietėliai bus traukiami „Draugo“ rudens pokylyje, dėkojame už paramą.

Albina Baukys, Chicago, IL, padovanojo „Draugui“ 61 dol. auką ir gražino laimėjimo bilietėlių šakneles. Įvertiname jos dosnumą ir dėkojame.

Stasys Žukauskas, Chicago, IL, pratęsė „Draugo“ prenumeratą ir prie jos mokesčio prijungė 40 dol. auką. Labai ačiū!

Kartu su loterijos bilietais „Draugui“ atsiuntė: **Giedrė ir Jonas Stankūnai** iš Cos Cole, CT, 50 dol.

Alfonas Jakubėnas iš Sun City, AR, 40 dol. Nuosirdžiai jiems dėkojame.

Savaigaliai Čikagoje ypatingai turtingi renginiais – masiniais, parodomaisiais, pramoginiais ir kultūriniais.

Rugpjūčio 15 ir 16 dienomis, Chicago Cultural Center Dance Studio vyko šokių grupės pasirodymas, tiksliau sakant, teatralizuotas šokis, pavadinimu „Reflectaphor“. Šio meninio pastatymo autorė Mariannė Kim.

Mistinis, šokiruojantis, vaizduojamasis šokio menas pribloškė originalumu. Jau įėjus į vėsią salę, pasijunti keistai įkalintas uždaroje, palyginti nedidelės erdvės. Šviesos užgesa ir muzikos, kurios autoriai Kurt Niesman ir Ryan Rapsys, fone pasirodo 6 „mumijos“. Baltais ilgais drabužiais ir lediniais išraiška bei spalva veidais, šokėjos plastiškai, tarsi suletintam kine, pradeda judesius kalbą. Reflect – anglų kalboje turi kelias reikšmes, ir jos visos tinka apibūdinti tai, ką teko matyti – atspindys, vaizdavimas, svarstymas, apgalvojimas, mintis...

Viena pagrindinių šokėjų – lietuvi Lina Bulovaitė. Po premjeros paprašiau Linos pasakoti apie šią meną rūšį ir grupę, kurioje ji šoka.

– Turbūt kiekvienam žiūrovui po pasirodymo kilo įvairiausių mintys. Ką šiuo šokiui norėjote išreikšti Jūs, kokia pagrindinė mintis?

– Manau, kad norėta parodyti moters gyvenimą, sunkią moters dalį, gimimo ir mirties reikšmę. Paklūsumo ir dominavimo santykį, amžiaus kontrastą, metų našta.

– Ar apsirėngimas ir grimas – tai dalis įvaizdžio, kurį perteikiate per judesius?

– Butoh šokyje tai yra būtina. Nesvarbu, ką norėtum parodyti ar išreikšti, grimas būtinai turi būti baltas. Ir ne tik – visas kūnas, kurio nedengia rūbai, grimuojamas baltai. Butoh šokio pradininkas, japonas, po branduolinio karo Japonijoje, sukūrė šį stilių – skausmo, liudėsio išreikšimą šokiui. Butoh – tamsos šokis, susidedantis iš dviejų elementų (bu – šokis, toh – žingsnis). Pirmasis šio šokio stiliaus pasirodymas įvyko 1959 m. Tai buvo trumputis pasirodymas be muzikos, sukelęs milžinišką susidomėjimą, tiksliau sakant, skandalą. Nuo tada butoh imta vadinti – šokiruojančiu, provokuojančiu, spiritualiniu, erotiniu, groteskišku, kosminiu, mistišku... Daug žmonių ir dabar mano, kad tai keista teatro atmaina.

– Kuo ypatinga Jūsų šokių grupė, kaip ji susikūrė ir kaip, Lina, ten patekai?

– Choreografė Marianne Kim gyvena Los Angeles ir tik vasaromis atvažiuoja į Čikagą. Atvažiuosį parengia vieną projektą, kurį pristato butoh šokio gerbėjams. Žiūrėjau skelbimus laikraščiuose ir kartą aptikau įdomų kvietimą japoniškam butoh šokio projektui. Labai susidomėjau. Kai atėjau pirmą kartą į repeticiją, ten vyko pažintinis pokalbis. Merginos kalbėjo apie tai, ką joms reiškia šis šokis. Paklausta nežinojau ką sakyti. Buvo tiesiog smalsu, sakau, įdomu pabandyti. Po pirmos repetacijos važiauvau namo ir galvojau, ar ateisiu į kitą repeticiją, ar ne... Atėjau. Dabar esu įsimylėjusi butoh šokį. Tai tarsi meditacija, įsijautimas, po kurio jaučiuosi lengvai, išsikovusi, pailsėjusi, nusiraminiusi... Kūnas ir samonė koncentruojasi į vieną kažkokią idėją, be žodžių – tik judesys ir mintis. Svarbiausia busena – susikaupimas ir jo perteikimas.

– Išties neeilinis vaizdas, inspiruojantis daugybę pastatymų ir diskusijų. Ką Tau asmeniškai reiškia šokis, ar tai tavo gyvenimo dalis?

– Šokis lydėjo mane visą gyvenimą ir visada kildavo noras išreikšti tą muzikos pajau-

BUTOH – VILTIES IR LIŪDESIO ŠOKIS

Lina Bulovaitė po šokio „Reflectaphor“ pasirodymo.

– Šokis lydėjo mane visą gyvenimą ir visada kildavo noras išreikšti tą muzikos pajau-

– Šokis lydėjo mane visą gyvenimą ir visada kildavo noras išreikšti tą muzikos pajau-

Lina Bulovaitė su dukryte Beatrice.

timą judesiu. Butoh šokyje muzika yra antraeilis dalykas, ji ne taip svarbi, bet ji yra – papildo išreiškimo gilumą. Visada mėgau improvizuoti.

– Kaip jau minėjai, atsiūdo butoh aistrą vasarą, kaip išreikšti save kitu langu?

– Šoku ir kitoje šokių grupėje, kuri vadinasi „Viva Dance“. Tai lotynų šokiai, kur svarbiausia judesio technika, temperamentas. Šoku, esu patenkinta, bet... visuomet jaučiu, kad man kažko trūksta. Labai keista, tačiau butoh šokyje man netrūksta nieko. Labai laikiu kitų metų, kai atvažiuos Kim. Niekas nežino ir, turbūt, Kim pati nežino, ką norės statyti kitais metais. Tėmą sukuria įvykiai, išgyvenimai, patirtis, bet kas, kas atrodo aktualu.

– Lina, augini dukrytę. Beatrice dar visai mažutė, kaip suderini darbą, šoki ir mamos pareigas?

– Esu tikra, kad Beatrice užteklėjusi mieliai keliaus su manimi į šokių repeticijas, pasirodymus ir koncertus. Noriu nuo mažens skiepyti meilę šokiui, muzikai, apskritai menui.

Baigusi Vilniaus meno mokyklą choreografiją, Lina šiais metais sukūrė choreo-

– Šokis lydėjo mane visą gyvenimą ir visada kildavo noras išreikšti tą muzikos pajau-

Draugų ir butoh šokio gerbėjų sveikinimai. Nuotr. Vitalijos Pulokienės

VERTA APLANKYTI ČIKAGOJE

Osaka Garden Festival Šiemet sukanka 30 metų, kai Čikaga yra susigiminiavusi su Japonijos miestu Osaka. Šiam įvykiui paminėti ruošiamas „2003 Osaka Garden“ festivalis šeštadienį ir sekmadienį, rugsėjo 13 ir 14 d., nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p., Čikagos Jackson Parke, kur yra nuostabus japoniškas darželis Wooded Island saloje, netoli

Museum of Science and Industry (pietinėje jo pusėje). Galima pasinaudoti ir viešoju susisiekimu. Yra vietos pastatyti automobiliams.

Šis japoniškas darželis įkurtas 1893 m., kaip Columbian parodos, vykusių Jackson Parke, dalis. 1934 m., Čikagos parkų departamentas darželyje pastatė autentišką japonišką arbatinę ir padarė daug pagerinimų. Ilgainiui Wooded saloje japonų paviljonas sunyko, o 1946 m. pastatas sudegė.

Darželis pradėtas atnaujinti 1980 m., o 1993 m. pageriant Čikagos ir Osakos miesto susigiminiavimą, pavadintas „Osaka Garden“ vardu.

Jubiliejinio festivalio metu bus galima pasiklausyti japoniškos muzikos, pasivašinti

Nuotr. iš asmeninio albumo.

grafinę kompoziciją Tennessee Williams pjesėje „Pasmerkti namai“, kurią Čikagos Jaunių centro salėje galejo matyti lietuvių visuomenė. Teatro sambūrio „Zaltvykslė“ režisierė Ilona Čiapiūtė darbu buvo patenkinta. Lina užsiminė ateityje žadanti daugiau dėmesio skirti choreografo darbu.

Po pasirodymo abtultbė, su trikę ir susimąstę tyledami keliavome Čikagos centru. Vėsus vakaras, rodes, irgi apsišgaubė paslaptimi. „Pradžioje pagalvojau, kad ten vaiduokliai... Vėliau pajutau, kad norima kažką pasakyti apie žmogaus evoliuciją, harmoniją... O medžių šakos, tai kaip nauja gyvybė arba amžinybė... Kaip tu manai?“

Vitalija Pulokienė

Japonijos tautiniais valgiais, pamatyti japonų tautinius šokus, kultūros apraishas. Bus užsiėmimų vaikams ir pramogų suaugusiems. Daugiau informacijų apie šį festivalį galima rasti internete www.osakagarden.org